

Adoption & Samfund

Nr. |

Medlemsblad for Adoption & Samfund
Februar 2009 ★ 33. årgang

Foreningstelefon: mandag kl. 20.00-22.00 65 92 00 18

Hjemmeside: www.adoption.dk

Formand: Michael Paaske, Klanghøj 47, 8670 Låsby (priv.) 65 96 05 21
E-mail: michael.paaske@adoption.dk (mob.) 29 48 53 06**1. næstformand:**Paul K. Jeppesen,
Granparken 165, 2800 Kgs. Lyngby (priv.) 27 29 34 61
E-mail: paul.k.jeppesen@adoption.dk (arb.) 32 83 05 08**2. næstformand:**Inge Fabricius, Vermundsgade 32, 2100 Kbh. Ø 44 53 04 04
E-mail: inge.fabricius@adoption.dk (mob.) 28 15 22 04**Sekretær:**Carl Erik Agerholm, Tegelvej 4, Frifelt, 6780 Skærbæk 74 75 73 65
E-mail: carlerik@fam-agerholm.com**Bestyrelsesmedlemmer:**Marianne Østergaard
Vesterbrogade 191, 4., 1800 Frederiksberg C 33 22 95 53
E-mail: marianne.oestergaard@adoption.dkJørn K. Pedersen, Prangerager 38, 7120 Vejle Øst 60 82 04 35
E-mail: joern.k.pedersen@adoption.dkHans Ejnar Bonnichsen
Kildevænget 8, 6560 Sommersted 74 50 47 74
E-mail: hans.ejnar.bonnichsen@adoption.dkBente Pedersen, Assensvej 52 st. th., 5750 Ringe 62 62 20 51
bente.pedersen@adoption.dkKirsten Korning,
Øster Skibelundvej 36, Askov, 6600 Vejen 22 39 30 92Sidsel Babette Johansen, Tandervej 45, 8320 Mårslet 86 78 27 22
E-mail: sidsel.babette.johansen@adoption.dkLouise Svendsen, Rymarksvej 99 3. th.,
2900 Hellerup 26 24 40 64**Suppleant:**Lene Borg, Tveje-Merløse 2B, 4300 Holbæk 59 43 92 01
lene.borg@adoption.dk**Kasserer: (valgt uden for HB)**Ellen Larsen, Glenstrup Søvej 15, 8990 Fårup 86 45 26 32
E-mail: kasserer@adoption.dk**Medlemsadministration:**Helle Jespersen, Snerlevej 40, 2820 Gentofte
E-mail: medlemsadm@adoption.dk**Redaktion:**Bringekrogen 24, Jonstrup, 3500 Værløse 44 64 44 29
e-mail: bladet@adoption.dk**Redaktionsmedlemmer:**Heidi Senderovitz, Hovgårdsparken 53, 2670 Greve 60 72 90 05
Anne-Louise Linnemann Bech, Enighedsvvej 49B,
2920 Charlottenlund 39 61 03 61Annette S. Christiansen, Bringekrogen 24, Jonstrup,
3500 Værløse 44 64 44 29Marianne Krogh Jensen, Tingskiftevej 4,
2900 Hellerup 33 16 01 16Tina Johansen Krogh, Borgmester
Jensens allé 22, st. th. 2100 København Ø 35 43 02 16

Anne Marie Andresen, Raunstrupvej 6, 2720 Vanløse 38 79 97 35

Ansvarshavende for dette nummer: Heidi Senderovitz

Medlæser: Anne-Louise Bech

Grafisk produktion: BL Grafisk ApS, Skærbæk 74 75 15 00**Oplag:** 4.425 stk.**Adresseændring af bladet meddeles postvæsenet og medlemsadministrator Helle Jespersen (se ovenfor).**Abonnement kr. 375,-. Medlemskab inkl. blad kr. 375,- Giro 214 3135.
Annoncepris: Kr. 10,- pr. spaltemilimeter.

Bladet modtager altid gerne billeder. Husk at oplyse om navn, adresse, motiv, afgiverland og tidspunkt. Bladet (inklusive billederne) lægges altid efterfølgende på www.adoption.dk. Billederne vil herudover kunne anvendes i foreningens foldere og øvrige publikationer.

Artikler i bladet udtrykker forfatterens synspunkter og ikke redaktionens. Bladet udkommer i februar, april, juni, september, oktober, december.

Deadline næste nummer: den 10.03.2009

Forsiden:

Et par glade fodbold drenge, som uanset årstid altid kan finde tid til en fodboldkamp.
Jeppe 8 år, født i Colombia og lillebror
Jonas 7 år, født i Danmark.

Når Folketinget "arbejder"

I den seneste tid har Folketingets arbejde givet løftede øjenbryn mange steder – ikke alene i adoptionsverdenen.

Vi mener, at eneadoptanters børn skal ligestilles med andre enlige forsørgeres børn. Vi har løbende været i dialog med skiftende regeringer og oppositionsgrupper. Det hele har nu taget en helt absurd drejning.

Med en direkte, men ikke desto mindre søgt, henvisning til, at eneadoptanter jo sandelig selv har valgt at være enlige forsørgere, har man nu udvidet målgruppen til også dem, der har valgt kunstig befrugtning. De kan nu se på, at alle andre enlige forsørgeres børn får det særlige børnetilskud på godt 1.000 kr. om måneden. Jeg kan godt forstå, at eneadoptanter og deres børn føler sig stemplet som en "forkert" familieform i Danmark anno 2009.

Vi ser virkelig frem til den Europæiske Menneskerettighedsdomstols vurdering af denne urimelige forskelsbehandling.

Folketinget begiver sig også af med at give tomme løfter; det er sket til de homoseksuelle, der nu kan se frem til at kunne blive godkendt til adoption. Det absurde i det er, at der ikke findes et eneste barn til dem. Ingen afgiverlande vil, og der er ingen børn blandt de få, der afgives til indenlandsk adoption. Se nu bort fra, om det er rigtigt eller forkert – sagen er, at muligheden er ikke-eksisterende og dermed tidsspilde. Folketinget burde snarere beskæftige sig med at hjælpe de anslåede 130 - 140 millioner børn, der lever uden forældrekontakt, enten på gaden eller i institutioner verden over. Her vil man virkelig kunne gøre noget. Men det er måske for meget forlangt?

*Michael Paaske**Formand*

Efterlysning

Hjælp søges til færdiggørelsen af Adoption & Samfunds nye adoptionsportal!

Hovedbestyrelsen har gennem længere tid arbejdet på at udskifte den nuværende hjemmeside med en tidssvarende internetportal. Der er udarbejdet layout, og den tekniske programmering er i fuld gang hos et eksternt bureau.

På grund af private omstændigheder må hovedbestyrelsens tovholder på opgaven desværre omprioritere sine ressourcer. Da der p.t. ikke findes andre ressourcepersoner i HB, der kan færdiggøre arbejdet, søger vi her et medlem, der har lyst og tid til at hjælpe.

Opgaven udføres som alt andet arbejde i foreningen som frivilligt arbejde, hvorfor der vil være plads til den nødvendige fleksibilitet i udførelsen.

Opgaven består primært i styring af og sparring med den eksterne leverandør. Det vil derfor være en fordel, hvis du har erfaring med tilsvarende opgaver.

Nærmere oplysninger om opgaven kan fås hos næstformand Paul K. Jeppesen, tlf.: 27293461, mail: paul.k.jeppesen@adoption.dk.

Vi glæder os til at høre fra dig.

Guide to Good Practice

Hvis vi kunne kalde Haager-konventionen fra 1993 for "Den internationale lov for international adoption", kan man betragte Guide to Good Practice som den vejledning, der sædvanligvis følger efter love, der handler om komplicerede spørgsmål og sammenhænge.

Af Ole Bergmann, konsulent, DanAdopt

"Vores" Haager-konvention (nr. 33 af 29. maj 1993) er en del af en stor samling konventioner indgået i Haag mellem et skiftende antal lande. Alle er de en del af det store kompleks, som kaldes Haager-konferencen om Privat International Lovgivning.

Status her i begyndelsen af 2009 er, at 78 lande har ratificeret eller tiltrådt konventionen. Alle de store modtagerlande har tilsluttet sig – med USA som rosinen i pølseenden så sent som i slutningen af 2007. Blandt afgiverlandene savnes der en del aktuelle lande. Der foregår således adoption til Danmark fra en række lande, der (endnu) ikke er tilsluttet konventionen: Etiopien, Nepal, Nigeria, Senegal, Sydkorea, Taiwan og Vietnam. Med hensyn til hvert enkelt af disse lande er der særlige årsager til, at de endnu ikke er nået dertil.

Guiden er blevet sendt til alle nationale myndighedsorganer, centralmyndigheder og til formidlende organisationer m.fl. på engelsk eller fransk. En spansk udgave skulle udkomme i slutningen af 2008.

Forsiden er sjovt hjemlig for danske brugere. Den viser en lille familie med far og mor på 42 og 40, Marcus på 5 og Kassandra på 4 og katten Pippi på 7. De bor alle på Dunhammervej nr. 4. Så dem kender vi ligesom...

Det er en tegning, som Adoption & Samfund formidlede på Det Permanente Bureau's opfordring, og som minder os om, hvad det hele handler om.

Guiden har det ambitiøse mål at pege på vigtige forhold, der skal respekteres, når konventionen skal implementeres. Dens mål er at ramme bredest muligt inden for adoptionsområdet, således at den kan være til nytte for såvel lovgivere, administratører og praktikere.

I guiden insisteres der på nødvendigheden af, at ansvaret for at gennemføre etisk forsvarlige internationale adoptioner er et fælles ansvar for giverlande og modtagerlande. Og ikke blot ansvaret for reglers overholdelse, men først og fremmest for at sørge for et system, der tager udgangspunkt i barnets situation og tarv.

Guiden består af 3 dele, hvoraf den første er en kommenteret gennemgang af konventionen med diskussion af nogle af de svære principper. Jeg vil nøjes med at omtale nogle af dem.

Subsidiaritetsprincippet er en svær en...

Her finder man bl.a. vejledning i forståelsen af *subsidiaritetsprincippet*. Konventionens udgangspunkt er, at man først kan overveje international adoption efter at have undersøgt alle andre muligheder i fødelandet. Det springende punkt er, om anbringelse i fødelandet går forud for bestræbelser på at finde en *familieanbringelse* til barnet. Når man spørger forskellige afgiverlandes myndigheder, vil de normalt mene, at udenlandsk adoption kan komme på tale, hvis der hverken er mulighed for lokal adoption, plejeanbringelse – eller for eksempel ophold i en SOS Børneby.

Guidens synspunkt er, at det er væsentligt, at konventionen omtaler "muligheder" for lokale løsninger; den forlanger ikke, at "samtlige lokale muligheder" er udtømt. Det er uden videre klart, at noget sådant i mange tilfælde er helt urealistisk, og det vil ydermere lægge betydelige byrder på myndighederne og værst af alt forsinke en permanent løsning for barnet. Det kan tage årevis at fremlyse børn til plejeanbringelse eller adoption i store lande og fører kun sjældent til noget.

Nogenlunde samme standpunkt indtager Unicef, FN's særorganisation for børns særlige forhold. De tager udgangspunkt i forpligtelsen til at hjælpe familier til at beholde deres børn, hvis det overhovedet er muligt. Hvis dette er umuligt, skal der findes andre muligheder for familieanbringelse, og institutionsanbringelse skal anses for den absolut sidste udvej og da kun som en midlertidig løsning. International adoption betegnes som den bedste løsning, hvis lokale løsninger slår fejl. Det er ret klar tale fra en organisation, der har samtlige verdens lande som medlemmer og har en klar forpligtelse over for verdens børn.

Guiden gør op med den forestilling, at subsidiaritetsprincippet indebærer, at international adoption betragtes som den "sidste mulighed". En korrekt fortolkning af konventionen må være, at permanent ophold på institution og/eller ophold i skiftende plejefamilier betragtes som "sidste mulighed".

Diskrimination OK, hvis det også gælder dansk adopterede?

I guiden peges der på, at det mest håndfaste påbud til myndighederne om at fjerne alle diskriminerende regler findes i FN's Børnekonvention artikel 2, som fastslår, at alle børn uanset deres fødsels- eller øvrige status skal nyde samme rettigheder. Måske svæk-

Foto illustrerer ikke artiklen.

Molly 9 år er på tur i skoven ved Møns Klint. Molly er født i Vietnam.

kes det lidt i artikel 21(c), hvor det siges, at børn, der adopteres internationalt, skal nyde samme rettigheder og standarder, som gælder ved national adoption.

Det samme udgangspunkt finder man i konventionen, som nævner, at barnet, der adopteres fra et andet land, skal have samme rettigheder, som hvis det var adopteret lokalt.

Måske åbner det faktisk mulighed for diskrimination af adopterede børn, hvis blot samme regler gælder for dansk adopterede?

Arkivregler er meget forskellige – bare inden for Norden

I det nordiske samarbejde har vi opdaget, at reglerne for opbevaring af oplysningerne vedrørende adoptionsagerne er meget forskellige.

I Danmark er der et dobbelt arkiv, idet såvel Familiestyrelsen som organisationerne opbevarer dokumentationen, som for en stor del er identisk, men som for organisationernes vedkommende selvfølgelig indeholder en del administrative papirer, som kan have stor interesse for den adopterede.

I Norge er det forbudt organisationen at opbevare dokumenterne efter adoptionens gennemførelse. I guiden slås det fast, at det er en meget vigtig opgave for myndigheder m.fl. Ikke blot den fysiske sikring af dokumentationen, men naturligvis – og især – administrationen af den adopteredes adgang til den. Det er et

vigtigt spørgsmål, der tages grundigt op både i kapitel 8 og 9. På spørgsmålet om den adopteredes ret til at få adgang til oplysninger om sin biologiske familie er guiden vag, fordi de to parter, afgiverlandet og modtagerlandet, har forskellige prioriteter. Afgiverlandet har en formentlig legitim interesse i at beskytte oplysninger om en kvinde eller familie, der i sin tid blev lovet diskretion, og modtagerlandet har til opgave at bakke op om den adopteredes eventuelle interesse i at få adgang.

Noget om os

I slutningen af første del finder man kapitler, der handler om vores myndigheder, om de formidlende organisationer og om omkostningerne ved adoption.

Afsnittet om centralmyndighedernes indretning og opgaver er detaljeret og klart nok mest beregnet på ”nye” lande og på lande, der arbejder på at tiltræde konventionen. Generelt må det vist konkluderes, at vores centralmyndigheder (Familiestyrelsen og Adoptionsnævnet) opfylder de krav, der kan stilles.

Der er et enkelt punkt, hvor der har været og stadig til dels er lidt forvirring, nemlig spørgsmålet om hvorvidt centralmyndigheden skal autorisere organisationen til arbejde i et bestemt afgiverland. Hidtil har organisationerne ansøgt om tilladelse til samarbejde om adoption med en autoriseret adoptionsformidlende institution

eller en myndighed i et bestemt land, og normalt fået tilladelsen, hvis myndighederne i det pågældende land har godkendt det.

I guiden peges der på, at der skal gå en undersøgelse af og en dokumentation af behovet for, at den pågældende organisation engagerer sig i det pågældende land. Er der virkelig mange eller et antal børn, der ikke kan få en familieløsning, hvis organisation X ikke påtager sig dette arbejde? I Sverige og Norge er det noget, der tages ret seriøst og derfor tager tid. Det må også erkendes, at der er lande, hvor trængslen af modtagerlande er stor i forhold til antallet af børn til adoption. For eksempel var der for nogle år siden akkrediteret 135 udenlandske organisationer til ICAB i Manila i Filippinerne. Det samlede antal adoptioner til udlandet var ca. 300. Thailand rensede for nogle år siden ud i antallet af akkrediterede. I Vietnam var der ligeledes over hundrede udenlandske organisationer forud for amerikanernes tilbagetrækning fra samarbejdet i 2008.

Omkostningerne ved international adoption

Sidste afsnit i første del er meget interessant og vil også danne grundlag for diskussioner i det nordiske forum NAC, som både Adoption & Samfund, AC Børnehjælp og DanAdopt er deltager i. At der foregår betalinger i forbindelse med international adoptionsformidling er velkendt og heller ikke i sig selv odiøst overhovedet. I mange tilfælde er afgiverlandene blandt de fattigste i verden, og det er helt naturligt og nødvendigt, at der betales for de administrative udgifter, der er, såvel som for barnets ophold og pleje og pasning, mad, lægetilsyn o.s.v. I DanAdopt finder vi det også helt naturligt og i overensstemmelse med vores formålsformulering og værdier, at der gives bidrag, som sikrer bedre vilkår for de børn, der ikke kan komme i betragtning til adoption. Og her bør der ikke skelnes mellem institutioner, der har børn til adoption og institutioner, der eksempelvis har mere belastede børn, der ikke får en chance.

Men også formål, der for eksempel tjener til at give en familie eller en enlig mor mulighed for at beholde sit barn trods sociale, kulturelle og økonomiske barrierer, må anses for at være inden for rammerne af en etisk forsvarlig adoptionsformidling. Ud

over at være i overensstemmelse med Børnekonventionen og Haager-konventionen tjener sådanne projekter også til at styrke legitimiteten og accepten af internationale adoptioner.

Der er en udbredt fornemmelse af, at forhold omkring de økonomiske aftaler med institutioner og myndigheder i afgiverlandene hører til de forretningshemmeligheder, som organisationerne værner om for at sikre deres del af "markedet". Det er uden tvivl rigtigt, men NAC og EurAdopt arbejder på at få større åbenhed om spørgsmålet. I konventionen og guiden skelnes der mellem *contributions (bidrag)* og *donationer*, som her betyder bidrag fra kommende adoptanter til myndigheder, institutioner og enkeltpersoner. Det sidste anses for absolut forbudt. På Haagerkonventionens opfølgingsmøde i 2000 blev dette diskuteret meget ud fra en erkendelse af, at det fandt sted i stor stil, at der ikke fandtes nogen specifik viden om hvor meget, til hvem, og hvordan – og at der ikke fandtes tilsynsmekanismer, der kunne dæmpe op for det.

Beskyttelsen af børn

Guidens anden del drejer sig om beskyttelsen af børn, der kommer i en marginal situation på grund af afgivelse af biologisk familie eller som hittebørn. I en del lande finder afgivelse sted for eksempel på grund af fattigdom, sygdom eller børnerigelighed, med myndighedernes velsignelse, eventuelt efter ansøgning; i nogle lande er det forbudt, medmindre helt specifikke lægelige indikationer er til stede. I sådanne tilfælde er der mange hittebørn, hvor familien gør alt for at sløre barnets tilhørsforhold. I de fleste lande bliver et hittebarns familie efterlyst, og barnet kan først erklæres *abandoned (forladt, red.)* efter en vis tidsperiode og ofte med en dommers medvirken.

I guiden gøres der en del ud af at beskrive, hvordan et system, der fremmer national adoption, kan etableres, men i nogle kulturer anses det for kulturelt uacceptabelt, og skabelsen af et nationalt adoptionsprogram er derfor op ad bakke.

Fra afsnittet om adoptionsprocedurer ved international adoption skal det nævnes, at konventionen ikke indeholder nogen form for tidsgrænser i forbindelse med gennemførelsen af sager.

Det er nok en skam, men på den anden side er det også meget vigtigt at erindre sig, at der faktisk er nogle undersøgelse, overvejelser og fortrydelsesperioder, der skal overholdes, hvis man skal nå til en beslutning, der så sikkert som muligt kan anses for at være i barnets bedste interesse. På et af opfølgingsmøderne vedrørende konventionen enedes man dog om at opfordre staterne til at undgå unødige forsinkelser.

Foto illustrerer ikke artiklen.

Emilie og Ida er begge 7 år og er begge født i Nanchang i Kina.

De mest interessante i denne del af guiden er imidlertid gennemgangen af og diskussionen om, hvordan det slås fast, at et barn er fri til adoption henholdsvis international adoption. Først og fremmest bør det fastslås, før barnet matches med en eventuel kommende familie. Det kritiseres, at nogle lande giver adoptionssøgende mulighed for at få oplysninger om og endog bese børn, der endnu ikke er frigivet til adoption.

Der er også en gennemgang af de oplysninger, der bør videregives til de adoptionssøgende forud for beslutningen om adoption. Som de fleste ved, er der stor forskel på kvaliteten og omfanget af oplysninger fra det ene land til det andet, og det har bl.a. for DanAdopt medført, at vi indhenter en hel del supplerende oplysninger, hvor det er muligt. I visse lande, bl.a. Bolivia, er der meget snævre grænser for, hvilke oplysninger, der kan gives, før adoptanterne har accep-

teret barnet. Da landet skrev under på konventionen, tog det forbehold for bestemmelserne i artiklerne 9 og 16, men trak disse forbehold tilbage før ratifikationen. Hvis ikke Bolivia havde gjort dette, havde det formentlig ikke været muligt at acceptere landets medlemskab af konventionen.

I de fleste lande foretages matchningen af barn og familie af en lokal myndighed, komité eller person. Der gøres i guiden meget ud af at fastslå,

at matchningen skal ske professionelt og uden kontakt mellem den, der matcher, og den adopterende familie. I tilfælde, hvor der er tale om special needs børn, kan der måske være basis for en undtagelse.

Det er klart, at matchningen i afgiverlandet stiller store krav til lødigheden af den dokumentation om ansøgerne, der fremsendes af organisationen. Hidtil har det været kendetegnende for oplysningerne om danske adoptionsansøgere, at de har været pålidelige og nøgterne.

Special needs børn

I guiden slås det fast, at der bør være en række forudsætninger for en god special needs adoption: grundige informationer om lægelige undersøgelser, en undersøgelse af barnets udviklingsbehov, en beslutning om matching foretaget af professionelle, en undersøgelse af adoptivforældrenes ressourcer, virkningen på familie-

struktur og netværk, andre faktorer såsom nærhed til specialistbehandling, passende post-adoption tilbud i modtagerlandet, og formidling gennem formidlende organisationer med særlig erfaring og personale.

I denne sammenhæng anbefalede en opfølgingskonference inden for konventionen afgiverlandene til at sende oplysninger til modtagerlandene for at finde frem til velegnede adoptivfamilier til børn med special needs.

Må et Haager-land standse adoptionsformidlingen?

Det Permanente Bureau i Haag har modtaget klager i forbindelse med midlertidige lukninger af formidlingsarbejdet i Haager-lande. På dette punkt er guiden meget diplomatisk, men den peger dog på, at igangværende sager bør videreføres og – endnu vigtigere – på, at børn, der venter på en permanent familieløsning, ikke bør vente for længe!

Generelt må det siges, at medlemskab af Haager-konventionen ikke medfører en pligt til at bortadoptere børn til andre Haager-lande. Landene kan indføre "kvoter", hvis det skønnes nødvendigt. I guiden opfordres der stærkt til, at de involverede lande holder kontakt med hinanden. God idé!

Bortfald af statsborgerskab

Dette er et meget kompliceret emne, fordi indstillingen dertil varierer fra et krav om, at en adopteret skal have statsborgerskab i modtagerlandet med samtidigt bortfald af det oprindelige – til lande, der ikke under nogen omstændigheder tillader frasigelse af det oprindelige statsborgerskab. Man kan vel korte det ned til at sige, at bestræbelserne må gå ud på at sikre sig, at intet barn bliver *statsløst* som følge af en international adoption.

Post-adoption

Dette spørgsmål har et helt kapitel, og guiden er grundig i sin gennemgang af de forskellige aspekter. Opbevaringen af dokumenter er tidligere omtalt. Det er interessant at læse, hvad guiden giver for anbefalinger vedrørende post-adoption service. Det er klart nok, at Det Permanente Bureau har den opfattelse, at pligten til at promovere rådgivning og post-adoption services også pålægger staterne en pligt til mere direkte at fremme så-

danne foranstaltninger. Der er jo tydeligvis brug for det, som vist i sidste nummer af Adoption & Samfund.

Guiden indeholder en diskussion af rapporter til afgiverlandet om de adopterede børn. Nogle modtagerlande har det synspunkt, at de ikke kan "tvinge" adoptivfamilier til at skrive rapporter, fordi det vil krænke frihedsrettigheder og privatlivets fred. Det er dog et vanskeligt standpunkt at opretholde, såfremt det er sikkert, at både myndigheder og ansøgere i modtagerlandet har været klar over, at der kræves rapporter i forbindelse med adoption fra det pågældende land. I guiden er der også sat spørgsmålstegn ved værdien af rapportering for rapporteringens skyld, altså rapporter, der blot bliver hakket af i en protokol og arkiveret...

Der er et afsnit om brudte adoptioner, et fænomen, der er meget sjældent i Danmark, men ret almindeligt i andre modtagerlande. For eksempel blev det ved en konference i Ma-

nila nævnt, at 16% af adoptionerne til USA aldrig blev gennemført; de fleste af børnene blev returneret til Filippinerne.

Bilag

Tredje del af guiden består af Annexes i form af en lang række formularer, organigrammer, skemaer og checklister samt en artikel om ofrene for tsunamien og en gennemgang af Unicefs holdning til international adoption, hvorfra der tidligere er refereret.

Min opfattelse af guiden er, at den er et dygtigt udført arbejde, hvor Det Permanente Bureau har trukket på mange gode kræfter. Den er lang. Pas på, hvis du vil printe den ud – den er på 216 sider (www.hcch.net/upload/adoguide_e.pdf).

Guiden er et godt grundlag for diskussioner i adoptionsformidlende organisationer, i NAC og EurAdopt. Der er til flere år. □

Marius 9 år i skoven. Marius er født i Colombia.

Foto illustrerer ikke artiklen.

Post adoptive services til adoptivfamilier – unge og voksne adopterede

Da vi som nybagte adoptivforældre fik vores datter for 17 år siden, var der stort set ingen hjælp at hente i forhold til de særlige adoptionsrelaterede spørgsmål, adoptivfamilier kunne have. Det er derfor en stor glæde for mig, at adoptivfamilierne i dag er meget mere i kontakt med hinanden, f.eks. via adoptionszonen, AC-Børnehjælp og DanAdopts PAS-tilbud, Adoption & Samfund og ikke mindst de adoptionsforberedende kurser, som giver kommende adoptivforældre mulighed for at møde andre kommende adoptivforældre – også uanset hvor meget eller hvor lidt fokus, man som familie fremadrettet vægter at have på det at være en adoptivfamilie.

Af Susanne Høeg, Aut. Cand. Psych.

I mange år har jeg privat og igennem mit arbejde som psykolog både i det offentlige system og som privatpraktiserende haft kontakt med mange adoptivforældre, dels med de mange nybagte adoptivfamilier, men også med adoptivfamilier med børn i forskellige aldre samt de unge og voksne adopterede, som selv henvender sig i klinikken med forskellige problemstillinger. Derudover har jeg bred kontakt med adoptivfamilier fra hele Danmark, som benytter sig af tilbuddet om adoptionspsykolo-

gisk rådgivning via Nordjysk Adoptionsforums tværfaglige telefonrådgivning og adoptionskursusvirksomhed for kommende adoptivforældre og for adoptivforældre og professionelle i øvrigt. Jeg har på denne måde fået en grundlæggende forståelse og erfaring med, hvilke problemområder adoptivfamilierne – de unge og voksne adopterede periodevis står med. Der er et stort og relevant behov for, at vi får et permanent PAS-tilbud til adoptivfamilierne – unge og voksne med mulighed for at få tværfaglig adoptionsrådgivning, støtte, information og behandling.

Da vi som nybagte adoptivforældre for 17 år siden fik vores datter, var der stort set ingen hjælp at hente i forhold til de særlige adoptionsrelaterede spørgsmål, adoptivfamilier kunne have. Det er derfor også en stor glæde for mig, at adoptivfamilierne i dag i langt højere grad er i kontakt med hinanden f.eks. via adoptionszonen, AC-Børnehjælp og DanAdopts PAS-tilbud, Adoption & Samfund og ikke mindst de adoptionsforberedende kurser, som giver kommende adoptivforældre mulighed for at møde andre kommende adoptivforældre – også uanset hvor meget eller hvor lidt fokus, man som familie fremadrettet vægter at have på det at være en adoptivfamilie.

Post adoptive services – en national forpligtelse

I Haager-konventionen er der lagt vægt på, at de centrale myndigheder i modtagerlandene har pligt til at fremme udviklingen af adoptionsrådgivning og støtte til adoptanter og adopterede efter adoptionerne i forhold til støtte på det sundhedsmæssige, psykologiske og sociale område.

Vi har som land påtaget os opgaven at give PAS-rådgivning efter adop-

tivbarnets hjemkomst. Begrebet Post Adoptive Services dækker over den hjælp, der er til rådighed i et samfund for adopterede og deres familier i forbindelse med de problemer, der kan relateres til en situation, der er anderledes for den adopterede og dennes familie på grund af den adopteredes særlige situation, at den adopterede har en livshistorie før adoptionen.

I Danmark har myndighederne indtil videre henholdt sig til, at denne hjælp allerede er indeholdt i de generelle tilbud i social- og sundhedssektoren – dog med den undtagelse, at Familiestyrelsen har fået bevilliget 13 mio. kr. i form af satspuljemidler i et 4-årigt forsøgsprojekt, og som de nybagte adoptivfamilier har taget til sig, hvilket den første evaluering fra Familiestyrelsen af projektet med al tydelighed viser. Men vi ved også, at adoptivfamilier kan have behov for rådgivning og støtte ud over de første tre år efter barnets hjemkomst, og at for de familier, som har større eller mere komplekse problemstillinger at slås med i hverdagen, er de 5 samtaler hurtigt opbrugt. Og de 4 år er også hurtigt gået.

Vi ved erfaringsmæssigt også, at den rådgivning, støtte og behandling, der tilbydes adoptivfamilierne i social- og sundhedssektoren i Danmark, oftest er uden specifik viden om adopteredes særlige grundvilkår. Mange adoptivforældre oplever fortsat, at det offentlige system ikke er tilstrækkeligt vidende om de særlige forhold, der gør sig gældende for adopterede og deres familier.

Hvorfor PAS-rådgivning?

Den preadoptive periode kan være meget forskellig for det adopterede barn, inden det kommer hjem til sin familie. Hvad angår adopterede som specifik population, er adoptere-

de principielt lige så forskellige, som mennesker er flest. Bestræber man sig derfor på at finde, indkredse og isolere specifikke aspekter hos mennesker, der hører ind under denne population, kan der nemt opstå problemer – som f.eks. hvilke aspekter og processer ved den adopteredes personlighed er relateret til adoptionsforholdet, og hvilke aspekter henhører til ”normal” psykologisk udvikling. Det gør det derfor svært at generalisere inden for adoptionsområdet. Da adoptivfamilierne og deres børn samtidig er spredt ud over hele landet, er det de færreste professionelle, der i deres dagligdag vil få erfaring med den bredde af viden, der er behov for inden for adoptionsområdet.

Det er vigtigt, at vi ikke pr. definition tænker, at adoptivbørn generelt skal udløse bekymring og behandling. I langt de fleste tilfælde er det sunde børn, der kommer hertil, og en stor del af adoptionerne går rigtig godt. Når det så er sagt, så må vi også holde fast i, at alle adoptivbørn, uanset alder ved hjemkomst har en tragisk livshistorie bag sig, når de kommer hjem til deres nye forældre. De har været udsat for alvorlige belastninger i deres tidligere liv – belastninger, som vi ofte ikke ved ret meget om, og vi ved heller ikke, hvor alvorlige spor, det har givet/giver i barnets personligheds- og kognitive udvikling nu og senere.

Der er derfor en del forældre, der også efter de første 3 år efter barnets hjemkomst står alene tilbage, hvor problemerne er så store, at det ikke er forventeligt, at forældrene kan magte det alene. For adoptivforældre er det yderst vigtigt, at der er henholdsvis steder, hvor der kan gives helt konkret og praktisk rådgivning og information til de problemer, som kan have basis i adoptionen samt i forhold til de udfordringer, adoptivfamilien står med, og som forudsætter særlig viden og forståelse af adoption som livsproces.

Det vil derfor altid være vigtigt at gøre sig overvejelser om barnets særlige baggrundshistorie, hvorledes adoptivbarnet sikres mulighed for at udvikle sig optimalt ud fra barnets iboende potentialer såvel fysisk, psykisk som socialt. Men også i forhold til, hvorledes adoptivforældrenes parforhold styrkes livet igennem (hvis adoptivforældrene er et par), samt hvorledes alle i adoptivfamilien styrkes med optima-

le udviklingsmuligheder til følge livet igennem. Den nye adoptivfamilie skal fra start leve med, at de som adoptivfamilie er en særlig familie, som også ved noget om uønsket og traumatisk adskillelse, og hvordan man omformer denne viden til livsglæde, erfaring og styrke.

Nordjysk Adoptionsforum – et tværfagligt adoptionsforum

For at imødekomme adoptivforældres ønske og behov for at få adoptionskynlig støtte og information og rådgivning blev Nordjysk Adoptionsforum grundlagt i 2005. I *Adoption & Samfund*, nr. 2. april 2007, blev Nordjysk Adoptionsforums første erfaringsopsamling beskrevet for perioden 2005-2006, dels som en erfaringsopsamling generelt for det tværfaglige Nordjyske Adoptionsforum, men også i forhold til de mange henvendelser, undertegnede som psykolog havde i samme periode.

Erfaringerne med Nordjysk Adoptionsforum viser fortsat, at det er utroligt gavnligt og skaber tillid for den enkelte adoptivfamilie at have et tværfagligt adoptionsforum, som også er lokalt forankret, og som har kendskab til de særlige udfordringer, adoptivforældre kan stå med.

Som psykolog har jeg i perioden 2005-2009, hvor Nordjysk Adoptionsforum har eksisteret, haft flere end 400 telefonhenvendelser fra adoptivforældre fra hele Danmark. Jeg bliver kontaktet af gennemsnitligt 3 adoptivforældre hver mandag aften året rundt, dog med naturlig indpasset pause i ferieperioder. Det er en stor glæde og faglig tilfredsstillelse for mig, at jeg i rigtig mange situationer også kan henvise til de andre tværfaglige fagpersoner i Nordjysk Adoptionsforum. I arbejdet med adoptivfamilierne er det tværfaglige samarbejde en meget vigtig hjørnesteen. Mange af adoptivfamiliernes/børnenes vanskeligheder er af en sådan art, at de bedst hjælpes ved en samtidig og koordineret indsats fra flere forskellige fagpersoner.

Hvorfor adoptionspsykologisk rådgivning, støtte og behandling?

Allerede fra undfangelsen foreligger der et dynamisk samspil mellem vores genetiske og medfødte forudsætninger og miljøet. Børn er fra fødslen prædisponerede til at etablere tilknytning og indgå i samspil med

deres omsorgspersoner. Børn fødes med forskellige temperamenter og forskellig sårbarhed, og på den måde bliver deres møde med omverdenen også forskelligt. Allerede ved fødslen vil den stimulering, som barnet udsættes for, påbegynde og forstærke bestemte mønstre af neural aktivitet. På den måde interagerer genetiske og miljømæssige faktorer på hvert trin af hjernens udvikling. Fordi hjernen er så relativt ufærdig ved fødslen, spiller omsorgspersonen en stor rolle for hjernens mere detaljerede opbygning og funktion. Barnets tidlige omsorgspersoner er med til at skabe personlighedsfundamentet, som betyder, at det senere er i stand til at indgå i mange mellem menneskelige relationer. Kvaliteten og sammensætningen af disse relationer bestemmer den måde, barnet får mulighed for at udvikle sig på.

Foto illustrerer ikke artiklen.

Er det en sæl...? Næh, det er vist bare Sally! Hun er 8 år, født i Kina.

Børn – også adoptivbørn – skal altid vurderes med hensyntagen til, at de er under stadig udvikling. Det betyder, at det er sværere at vurdere børn end voksne, fordi de konstant ændrer sig. Børn er desuden meget sjældent jævnt udviklede på alle funktionsområder, men fremmelige på nogle og bagud på andre. De er hele tiden i færd med omstillinger og indlæring af nye færdigheder. Sådanne omstillinger kan for alle børn give anledning til kriser og midlertidige forstyrrelser. En generel komplikation i arbejdet med børn består derfor i at finde ud af, om der er tale om sådanne forbigående forstyrrelser, som vil gå over, eller om der

er tale om mere omfattende og vidtgående forstyrrelser, som der helst skal gribes ind over for, eller om der er tale om alvorligere og dybtgående forstyrrelser, som kan føre til varig skade, hvis der ikke gives hjælp.

Ofte ved vi ikke meget om adoptivbarnets tidligere liv og psykiske sårbarhed. Arvelige dispositioner for psykiske sygdomme vil ofte også være faktorer, vi ikke ved noget om. Svær graviditet/fødselskomplikationer og fysisk sygdom kan være faktorer, som kan være med til at udvikle psykisk fejludvikling senere i livet. Vi har dermed heller ikke mulighed for at forebygge psykisk fejludvikling på samme måde, som vi har for ikke-adopterede børn.

Adoptionsforskningen viser modsatte retninger i form af, at der er undersøgelser, der peger på, at adopterede generelt klarer sig lige så godt som ikke-adopterede og på en række områder bedre, og at adopterede kan have specifikke problemer sammenlignet med ikke-adopterede. For at få en dybere forståelse af de adopteredes livsudvikling er der fortsat brug for en viden om adopterede, som afspejler adopteredes egne udviklingsbetingelser.

Forskningen viser også generelt, at majoriteten af de internationalt adopterede børn og unge får et godt liv i deres adoptivfamilie og i deres nye land. Der er imidlertid også forskning, der viser, at de adopterede i nogle perioder af deres liv har nogle særlige adoptionsspecifikke sårbarhedsområder, som de skal overkomme. Hos en del af adoptivbørnene ses lettere vanskeligheder i form af sproglige vanskeligheder ved sen adoption, indlæringsvanskeligheder i dansk og matematik og problemer i forbindelse med hyperaktivitet, identitetsproblemer og etnisk tilhørsforhold.

En lille gruppe af de adopterede udvikler alvorligere problemer, som viser sig i mere eller mindre alvorlig grad som problemer med tilknytning, adfærds- og emotionelle forstyrrelser i form af vrede, aggression, manglende selvtillid og selvverd, angst, depression, tvangstanker og spiseforstyrrelser, medfølgende svære livsvilkår samtidig med, at de kan opleve en vis form for ubeskyttethed i form af at se anderledes ud end deres familie, jævnaldrende venner og kammerater.

Forskningsmæssige undersøgelser viser alle en tendens til, at de adop-

terede i perioder af deres liv oplever problemstillinger, som relaterer sig til de særlige vilkår, livet har budt dem. Her kan man som psykolog ikke bare bruge udviklingspsykologien, som mest har viden om børns normale udvikling, men må også gribe til den kliniske psykologi og viden om udvikling af psykopatologi samt indhente specifik viden inden for adoptionsområdet. Det kan være helt afgørende for, om barnet/familien får tilstrækkelig hjælp.

Grundangst

Mange adoptivbørn bærer på en grundangst, som har rod i, at de alle er blevet svigtet og forladt gentagne gange. Børnene har oplevet skiftende omsorgspersoner, hvilket virker gennemgribende forstyrrende ind på det lille barns rytme og udviklingspotentialer, ligesom det giver angst for igen at blive forladt eller diffus angst i særlige situationer, og som kan vise sig på forskellige måder også senere i barnets opvækstperiode. Nogle børn får derfor en mere eller mindre udsat start i livet, og nogle klarer dette bedre eller dårligere end andre.

Det er også vigtigt opvæksten igennem at holde for øje, at barnet så at sige har to aldre. Der er den almindelige alder i forhold til den fysiske og motoriske alder og så er der den anden alder, hvor barnet først skal til at starte tilknytningen og dermed deres følelsesmæssige udvikling i forhold til barnets nye situation. Det er vigtigt, at forældrene kan forholde sig til og acceptere begge barnets aldre med alle de daglige skift, det indebærer. Forældrene skal hele tiden kunne opfatte deres barn relativt realistisk og kunne stille realistiske forventninger og krav. Det er vigtigt, at de kan indleve sig i barnet, dets behov og i de behov, som barnet måske ikke har lært at kunne give udtryk for. Det er også givet, at barnets tidlige overlevelsesstrategier vil give sig til udtryk på en anden måde senere. Det er derfor vigtigt ikke at tænke, at der nu er noget nyt, der dukker op, men mere at det er tidligere overlevelsesstrategier, som nu kommer til udtryk på en ny måde i forhold til barnets/den unges nuværende alder.

Nogle adoptivbørn får problemer af periodisk karakter, som ligner, men alligevel i deres ætiologi er forskellig fra de problemer, en tilsvarende gruppe af jævnaldrende kammerater

har. Der kan være tale om forhold, der vedrører den almene personlighedsudvikling typisk i forbindelse med overgange i barnets liv, for eksempel overgang fra småbarn til legebarn til skolebarn, ligesom puberteten og overgangen til at blive ung kan være en periode, hvor der sker overordentligt meget i personlighedsudviklingen. En del adoptivbørn oplever også særlige udfordringer i dets omgivelser i form af skilsmisse, sygdom hos forældrene og samspilsproblemer mellem barnets og dets nærmeste, dødsfald m.m. Der kan være glidende overgange, og selv om der kan forekomme flere ting samtidig, er det vigtigt at få afklaret, hvor hovedproblemet eller problemerne befinder sig, idet det får konsekvenser for hvilken behandling, man kan og skal tilbyde, samt at adoptivforældrene rådgives til at kunne støtte deres børn bedst muligt og mest optimalt i svære sårbarhedsperioder og overgange.

Puberteten

Især ungdomstiden kan være en særlig udfordrende periode for den adopterede. Denne periode har tre aspekter – et biologisk, et socialt og et psykologisk. Det biologiske aspekt starter med kønsmodningen og slutter, når kroppen er udvokset. For mange unge adopterede er der en stor udfordring i, at de oftest ikke bliver lige så høje som ikke-adopterede unge i Danmark. Det sociale aspekt indebærer en social selvstændiggørelse, som er afsluttet, når den unge på alle samfundsområder er en selvstændig samfundsborger med eget arbejde, egen bolig, familie og økonomi. Det psykologiske aspekt dækker over en tilsvarende psykologisk selvstændiggørelse, som skal sætte den unge i stand til at udvikle en moden voksen personlighed. Disse tre aspekter af ungdomstiden forløber selvfølgelig ikke uafhængig af hinanden, men påvirker hinanden i et kompliceret samspil, hvor forandringer på ethvert af områderne får konsekvenser for de øvrige, og hvor det kan være svært at afgøre hvilke ændringer, der kommer først, eller som er vigtigst.

Puberteten/ungdommen er også karakteriseret for den unge adopterede ved, at de i højere grad vil komme til at se på sig selv i forhold til gruppen af jævnaldrende og det an-

det køn samt at identificere sig med andre i forhold til at adskille sig i forhold til selvopfattelse og egen identitet. Centralt er cementering af identitet "hvem er jeg" med specifikke og unikke fysiske og psykiske træk. Der skal skabes en ny tilknytningsform til adoptivforældre i forbindelse med kommende adskillelse. Tidligere adskillelse fra forældre var et brud, så nu skal der arbejdes med, at adskillelse ikke er brud – men en overgang til en ny måde at være i relation på. Hvordan forlader man på den gode måde?

De adopterede skal opbygge en tilværelsesstrategi i form af at skulle leve med, at de har to slags forældre – de biologiske forældre og adoptivforældrene, at de både er et forladt barn og et udvalgt barn. De unge skal også lære at leve med accepten af adoptivforældrenes dårlige og gode sider samt accepten af sig selv med dårlige og gode sider. Man skal også på en anden måde kunne håndtere andres opmærksomhed på ens udseende samt håndtering af positiv opmærksomhed, at føle sig anderledes, at føle sig fremmed, spekulationer over hvad de andre tænker, usikkerhed og racisme.

Børnene bliver igennem hele deres opvækst spurgt om – hvor kommer du fra? Kender du dine rigtige forældre? Kunne du tænke dig at komme tilbage? Nu kommer de unge til at stå mere alene med disse spørgsmål i forhold til gruppen af andre unge. Man kan sige, at de står med det, man kunne kalde adoptionsstress i form af spørgsmål som - Hvem er jeg? Hvem ligner jeg? Hvor kommer jeg fra? Interesse for hjemland/de biologiske forældre kan derfor blive fremhævet i perioder.

Spørgsmål som – betyder det noget, at man mister sin kulturbaggrund og biologiske rødder, kan derfor dukke op i perioder også. Hvorledes ser vi på hudfarve og racisme og dets betydning for den adopteredes muligheder socialt og psykologisk? Kan man kun få en ordentlig identitet, hvis man kender sine biologiske rødder? Er man forkert, hvis man ikke interesserer sig for sin baggrund – kulturelt, historisk og biologisk? Hvor meget har man med sig fra sine biologiske forældre, og hvad får man fra sine adoptivforældre? Der er mange spørgsmål relateret til denne problematik – men sværere at give enkle svar.

Mange af ovenstående spørgsmål

er også spørgsmål og psykisk udviklingsarbejde, som rækker langt ind i voksenlivet, efterhånden som spørgsmålene naturligt dukker op, f.eks. i forhold til når man flytter hjemmefra, når adoptivforældrene dør, eller når man selv får børn, og de begynder at stille relevante spørgsmål. At finde sig selv kan for den enkelte betyde den endelige accept og forståelse af, at adoptionen er en del af ens liv. At man kender sig selv med de styrker og svagheder, man indeholder. At man må leve med, at der er noget, der er kendt, og andet der er ukendt. Nogle af de adopterede giver udtryk for, at de får ro, når de finder deres ophav og ser den kultur, de kommer fra, og for andre bliver mødet mere besværligt og kan udløse en eksistentiel krise.

Opsummering

Jeg har igennem årene haft kontakt med mange adoptivfamilier – unge og voksne adopterede såvel privat som fagligt. Jeg har haft telefonisk kontakt med flere end 400 adoptivfamilier i perioden 2005-2009, og i perioden 2007-2008 har jeg haft flere end 80 adoptivfamilier/adopterede, som kommer i min praksis, og som ser det som en god udfordring at arbejde med sig selv og sin familie. Adoptivfamilierne, de unge og voksne kommer med mange forskellige problemstillinger, men alle med problemstillinger, som er adoptionsspecifikke, og som hænger sammen med den særlige baggrundshistorie, det er at være adopteret og det at være en adoptivfamilie.

Noah på 5 år er glad for at lege i haven. Han er født i Etiopien.

Alle adoptivbørn skal som udgangspunkt føle sig hjemme i deres familie livet igennem og blive integrerede i samfundet, således at de får et fundamentalt godt menneskeligt og uddannelsesmæssigt udgangspunkt, og at de bliver glade, psykisk stærke og får mod på livet og til at kunne overkomme de normale udfordringer, livet i øvrigt indebærer.

Der er således behov for et permanent PAS-tilbud til adoptivfamilier – unge og voksne med mulighed for at få rådgivning, støtte, information og behandling, som kan benyttes både før og efter barnets hjemkomst, hvis forældrene er bekymret for den gensidige tilknytning mellem forældrene og barnet, hvis der er spørgsmål i forhold til opdragelse, forælderrolle og konflikter i adoptivfamilien, ved overgange i barnets liv fra småbarn til daginstitution til skole, ved spørgsmål om barnets sundhed, følelsesmæssige og sociale udvikling, sprog, motorisk/sansemotorisk udvikling, ved problemer med indlæring, ved spørgsmål om identitet, pubertet og etnisk tilhørsforhold og andre adoptionsrelaterede spørgsmål.

For de børn, unge og voksne, som udvikler problemstillinger i form af opmærksomhedsproblemer og hyperaktivitet, tanker om selvmord og anden selvskadende adfærd, angst, tvangstanter, depressioner og spiseforstyrrelser medfølgende adfærd- og funktionelle vanskeligheder er det ligeledes vigtigt, at der kan gives et kvalificeret rådgivnings- og behandlingstilbud.

I forhold til adoptivforældrene er det vigtigt, at de har et sted, hvor de kan drøfte deres egne individuelle sårbarheder, parforholdsproblemer, familieproblemer med så optimale udviklingsmuligheder som overhovedet er muligt. For alle i adoptivfamilien kan det være vigtigt hver for sig og sammen med sin familie at arbejde med sig selv således at alle i adoptivfamilien kan blive bedre til at klare de perioder i livet, som kræver noget ekstra af os. □

Susanne Høeg, Aut. Cand. Psych. Specialist og Supervisor i Børnepsykologi og Psykoterapi. Privatpraktiserende psykolog og PAS-konsulent i Region Nordjylland, Formand for Nordjysk Adoptionsforum og Bestyrelsesmedlem i DanAdopt. Adoptivmor til en datter på 18 år født i Indien.
www.adoptionsforum.dk

At lukke op igen

For to danske volontører fra Rønde Højskoles Rejseprojekt var arbejdet med adoptivbørnene på et Thailandsk børnehjem til tider en bittersød oplevelse. De gør deres bedste for at forberede børnene på en skæbne, der ofte er uvis. Og de har oplevet alt fra solstrålehistorierne til de ulykkelige skæbner, hvor børnene simpelthen blev sendt tilbage igen. De er nødt til at tro på, at deres omsorg og kærlighed for børnene trods alt giver dem tillid til livet – og til den nye familie.

Af Dagmar Winther, kommunikationsmedarbejder, Rønde Højskole

Udon Thani er et stort sted, næsten lidt universitetsagtigt. Det ligger et godt stykke ude på landet og ser pænt og nydeligt ud. Ved indgangen står en sikkerhedsvagt og passer på.

Som så mange børnehjem ser det godt ud udefra, men ikke alt er perfekt. De HIV-smittede børn er som regel plantet foran et fjernsyn. Babyhome, hvor småbørnene sover, lugter umiskendeligt af tis. Børnene går som regel med den samme ble hele dagen. Det er præget af mangel på ressourcer, men også af en markant anderledes måde at tage vare på børn på.

”Det er et super organiseret, veldrevet sted. Men jeg oplevede på mange måder personalet som følelsesmæssigt afskåret fra børnene. De skiftede børn, når der lige var pause i den TV-serie, de fulgte med i. Men det er også et anderledes menneskesyn. De viser ikke følelser, for følelser hører privatlivet til.”

Ordene er Bianca Fomsgaards, 23. Hun og Camilla Clemmensen, 21 har begge arbejdet som volontører på det statsejede børnehjem Udon Thani, som ligger i det nordøstlige Thai-

land. Med plads til 250 børn i alderen 0-18 år er der nok at tage fat på og også adskillige kampe at udkæmpe. Den thailandske kultur adskiller sig markant fra den vestlige måde at passe børn på.

”Det kan mærkes på børnene. Hvis de falder, er de oppe igen efter to sekunder, for det nytter ikke noget at ligge og hyle. Der kommer ikke nogen og trøster – og det ligger os så fjernt. Jeg synes, de mangler kærligheden,” fortæller Camilla Clemmensen.

Misforstået hensyn

På en typisk dagligdag på Udon Thani hentede volontørerne de godt 22 børn, de har ansvar for, i det, der kaldes babyhome.

”Tit kom de løbende os i møde. Så gik vi over i børnehaven, hvor vi legede eller underviste lidt – i tal eller farver eller dyrenavne. Børnene får en snack klokken ti, som regel noget slik eller kage. Vi spiste klokken 12, nogle gange var der tid til et bad. Så fik de creme og pyjamas på og sov til middag. Når de vågnede, fik de mælk og frugt eller kage, og så legede vi videre. Det er tilbage til babyhome klokken 16.00, hvorefter volontørerne tager hjem. Herefter fik børnene meget tidligt aftensmad og kom tidligt i seng. Som volontører blev vi behandlet med fløjlshandsker. En slags misforstået hensyn, tror jeg. Men vi fik i alle tilfælde ikke lov til at være med til at putte børnene eller over-

natte på børnehjemmet, selv om vi bad om lov masser af gange. Når de blev sendt tilbage i babyhome, måtte vi ikke komme med,” fortæller Camilla Clemmensen.

”Men det var trykke, forudsigelige rammer,” fortsætter Bianca Fomsgaard. ”Der blev lagt vægt på, at alle børn kom i sving og hjalp til, for eksempel med at feje blade eller samle frugt, eller at komme ud og gå tur. Det er en positiv ting ved dagligdagen på et børnehjem, at der er faste rutiner.”

Kaster deres kærlighed på alt

Bianca Fomsgaard arbejdede på børnehjemmet i 2005, Camilla Clemmensen i 2008. De kender ikke hinanden i forvejen. Det eneste, de har til fælles, er et forberedelseskursus på Rønde Højskoles Rejseprojekt.

Men nu har de stedet til fælles. Da de mødes på en cafe for at fortælle om deres oplevelser, kigger Bianca ivrigt på Camillas billeder og genkender de børn, de begge to har haft med at gøre. Hun husker tydeligt, hvem der var sky og kærlige, og hvem der var vildbasser.

Fem af de børn, hun kendte, er døde af AIDS.

Bianca Fomsgaard har besøgt børnehjemmet flere gange, siden hun stoppede som volontør og begyndte sin uddannelse til pædagog. De små børn kan sagtens kende hende og overdænger hende med kys og knus. De store er mere sky. Dette skift mellem det overstrømmende og det reserverede er typisk børnehjemsbørnene. En måde at overleve på i en verden, der alt for mange gange har budt på omvæltninger og svigt.

Børnehjemsbarnets overlevelsestrategi, som mange adoptivforældre stifter bekendtskab med, nikker volontørerne genkendende til. Lige fra første dag på børnehjemmet valgte en del af børnene at overdyngede nye ansigter med overstrømmende hengivenhed.

”Nogle kastede deres kærlighed på alt, krammede os, overfaldt os nærmest. Andre børn tog det meget lang tid at komme ind på livet af. Til gengæld var det de sky børn, jeg fik de bedste relationer til. Det var en stor oplevelse for mig, da en ulykkelig, fjern og traumatiseret lille pige til sidst lod sig omfavne,” fortæller Bianca Fomsgaard.

I løbet af opholdet stilnede nyhedens interesse dog af. Men begge piger oplevede at få familie på besøg på børnehjemmet, hvorefter børnene straks igen gjorde sig til og charmede.

”Han elsker mælk”

Det varierede meget, hvordan børnene blev forberedt på de adoptioner, som jævnlige foregik fra børnehjemmet. Begge volontørpiger forsøgte at komme til at spille en positiv rolle i adoptionsprocessen, når det var muligt. Men det var det langtfra altid.

”En lille pige, som blev bortadopteret, imens jeg var der, blev slet ikke

forberedt. En dag kom der et forældrepar med en bamse, og så måtte hun følge med dem. En anden og bedre proces var med en fransk familie, som kom og besøgte deres lille pige et par gange, før de tog hende med. En enkelt gang blev vi inviteret med en familie ud at spise,” fortæller Camilla Clemmensen.

”En pige klamrede sig til mig, da hun skulle adopteres bort og ville slet ikke tale med forældrene. To børn, vi kendte godt, fik tilsendt et fotoalbum af deres nye familie, og det gjorde vi meget ud af at bladere i sammen med dem. Dengang tog vi børnene med ud at tage imod familien i lufthavnen, da vi kom. Herefter kom de på besøg to gange og tog børnene med sig tredje gang, og det synes jeg var en god måde at gøre det på. Jeg tror også, familien var glade for, at vi var der og havde mulighed for at agere tolk eller komme på besøg på hotellet. Mange af de gode adoptivfamilier var jo meget nysgerrige på deres børn og glade for, når vi kunne fortælle, at deres barn for eksempel elsker mælk,” fortæller Bianca Fomsgaard.

Kontakt med familien

Big C blev opkaldt efter supermarkedet, hvis parkeringsplads han blev fundet efterladt på som lille. Han blev anbragt på Udon Thani, hvor

Bianca passede og holdt af ham. Senere blev han, sammen med en anden lille dreng, adopteret væk til henholdsvis en fransk og en schweizisk familie.

På et af sine efterfølgende besøg i Thailand fik Bianca udleveret begge børns nye adresser af en socialarbejder, men var meget i tvivl om, hvorvidt det var rigtigt at tage kontakt. Det var en samtale med lederen af højskolens Rejseprojekt, som selv er adoptivmor, som fik hende overbevist om, at forældrene nok ville blive glade for at høre fra hende. Derfor skrev hun to breve. Brevet til Schweiz fik hun tilbage, familien var flyttet. Men familien i Paris svarede prompte.

”Det varmede mig meget at høre om det liv, han har nu. Han hedder ikke længere Big C, men Alex. Han er lige blevet fem år, og han har en søster. De sendte mig billeder, hvor jeg kunne se, at han har været på skiferie, han har prøvet at ride på en hest og at køre traktor med sin mor. Børnehjemmet, skriver hans mor, husker han som en skole, hvor han havde mange søskende. Og hun siger, at han kan huske mig! Jeg håber på en dag at tage til Paris og besøge ham,” fortæller hun.

Tror på omsorgen

Spørger man pigerne, hvad de tænker om at adoptere børnene væk til vesten, bliver de fjerne i blikket og tøvende i svaret.

”Der er ingen tvivl om, at Big C har fået flere muligheder, end han ville have fået i Thailand. Men der er ingen tvivl om, at det for nogen kan være umådeligt svært at falde til. Jeg så mange børn, der var dybt ulykkelige af at rejse for meget og blive sendt rundt mellem børnehjemmene. Så jeg ved det virkelig ikke,” fortæller Bianca Fomsgaard.

Camilla Clemmensen supplerer: ”Vi oplevede jo de børn, der af en eller anden grund blev sendt tilba-

Fakta om Rejseprojektet

Rønede Højskole har et af landets største volontørprogrammer med samarbejdspartnere i Afrika, Asien og Sydamerika. Hvis man vil ud at rejse gennem Rejseprojektet, skal man først gennemføre et højskoleophold, som består af undervisning i kultur og religion, rådgivning og praktisk rejseforberedelse. Man finder også en eller flere at rejse sammen med. De fleste vælger at rejse mellem 2 og 6 måneder og arbejder for eksempel på et børnehjem, et sygehus, på en skole eller med handicappede.

Læs mere på www.rondehojskole.dk.

ge af deres forældre, som havde hentet dem, men alligevel ikke magtede det, eller af en adoptivfamilie i Thailand, som simpelthen fortrød. Og de var så ulykkelige, så fjerne i blikket, når de kom tilbage. Jeg under børnene de materielle goder, de kan få i vesten. Og det kommer selvfølgelig også an på familien – og ikke mindst børnenes alder. Det er noget lettere for småbørnene,” fortæller hun.

Det var svært for begge volontører at rejse fra børnehjemmet. Svært at slippe følelsen af at svigte de børn, der allerede har oplevet så mange svigt. Alligevel har de begge forliget sig med tanken og troen på, at de alligevel har gjort en forskel.

”Jeg vælger at tro det. Også selv om alle græd som pisket, da vi rejste. Jeg tror på, at den kærlighed og omsorg, jeg har haft, betyder noget – også for

de børn, som skal ud og vise tillid og opleve at blive elsket af en ny familie,” fortæller Camilla Clemmensen.

”Det tog lang tid, nok et år, før jeg havde det godt med at være hjemme igen,” fortæller Bianca Fomsgaard. ”Jeg har forladt børnene, som andre også har forladt dem, men jeg er sikker på, at jeg har skabt grobund for, at de vil turde at lukke op igen.” □

Læserbrev

Kære Adoption & Samfund,

Hvis det nu havde været aprilnummeret, så ville jeg tro, det var en aprilsnar, men i et decembernummer, så måtte det vel være rigtig nok.

I referatet fra landsmødet kunne jeg læse om den diskussion, der havde været, om at enlige og der i blandt os eneadoptanter skal betale samme kontingent som en to-forældre familie, der oftest har to indtægter. Der var mange af de argumenter, der blev refereret, hvor min første tanke var – nej der må jeg have læst forkert. Men selv om jeg pudsede mine briller, så var det lige utroligt. Derfor disse kommentarer med et håb om at foreningen viser større rummelighed.

Nogle havde oplevet, at par meldte sig ind som enlige for at spare penge og derfor, fordi der var par som 'snød', så skulle enlige betale parkontingent, for at forhindre par i at snyde!?! Det er da en begrundelse, der vil noget ud i det forunderlige og uforståelige.

Nogle mente åbenbart, at når enlige havde råd til adoptere, så havde de vel også råd til at betale samme kontingent, som en to-forældrefamilie. Hvor er det nu, jeg har hørt det argument før... nåh jo det er regeringspartierne og Dansk Folkeparti, der har det argument, når de diskriminerer børn af eneadoptanter og ikke vil give det særlige børnetilskud til dem, fordi eneadoptanter har råd.

Ja gid det var så vel, og beskæmmende at det argument kommer fra egne rækker og bygger på en falsk forestilling om, at eneadoptanter er velstillede. Ud over at det giver regerings-siden et styrket argument, så kan det

på sigt betyde, at det reelt kun er velstillede enlige, der kan adoptere, fordi flere og flere forventer, at vi har en økonomi på linie med et par.

Nogle hundrede kroner er ikke et stort beløb at spare, så det skulle altså ikke gøre den store forskel – og så tænker jeg – det kan da vist kun være nogen, der ikke har en stram økonomi, som fremfører sådan et argument, hvilket mange af os enlige har. Det gælder, hvad enten vi er adopterede under uddannelse og på SU, er fraskilte og skal have enderne til at nå sammen med én indtægt, eller vi er eneadoptanter, der hele tiden har været alene om at hive en indtægt hjem. Og de fleste af os eneadoptanter/enlige har en arbejdsgiver, som *ikke* er med på, at vi som eneforsørgere skal have ekstra lønstigninger for at kunne følge med i prisudviklingen generelt og på pasningstilbud i særdeleshed. Så nogle hundrede kroner kan faktisk gøre en forskel. Ikke mindst, hvis man som flere af os enlige, ved siden af Adoption & Samfund plus en landgruppe, også gerne vil være med i en forening for adopterede eller i gruppen af eneadoptanter. Min bankrådgiver kan i hvert fald ikke forstå, at det er nødvendigt at være med i så mange adoptionsforeninger, når han går mit budget igennem.

Og de få hundrede kroner i sparet kontingent kan bruges til at betale barnepige for, når jeg skal til et arrangement i A&S. Eller de kan bruges til at betale for bedstemors deltagelse i et A&S temamøde, for hun skal betale ikke-medlemspris, selvom jeg som enlig betaler samme kontingent som par, hvor to kan gå til et arrangement til medlemspris.

Eller hvad hvis vi bor i bofællesskab eller kollektiv – hvor mange på adressen er så med i kontingentet?

Så var argumentet også, at det ville lette administrationen af kontingentet, hvis der kun er en takst – og det er to-forældre taksten, fastsat efter hvad man mener en familie med to indtægter kan betale.

Man kunne også vælge, for at lette administrationen, at sætte kontingentet ned til f.eks. 200-250 kr. for alle, og så er det individuelt medlemskab for alle. Det kunne måske betyde, at flere enlige – unge adopterede, eneadoptanter og fraskilte – blev medlemmer eller vedblev at være medlemmer. Et lavere, ens kontingent kunne måske også betyde, at flere blev ved med at være medlem, også når børnene blev større. For der er ingen tvivl om, at foreningen lider under, at mange ophører med at være medlem, når børnene bliver større, og der i øvrigt ikke længere er brug for særlig adoptionsviden. Også for dem er 400 kroner mange penge.

Jeg synes, det ville være dejligt, hvis en forening som netop Adoption & Samfund signalerede, at vi anerkender alle former for familier og ikke som med den nuværende kontingentpolitik, at opdrejningspunktet er en kernefamilie med far, mor og børn. Vi er adopterede og adoptanter – og de af os, der vil være medlem betaler samme individuelle kontingent, uanset vores familie- og boligform i øvrigt. Så kan vi reelt sige velkommen til alle og vise, at vi mener det.

*Med venlig hilsen,
Margit Johansen*

6. - 8. marts
2009

SCENEN ER DIN

Adoption & Samfund - Ungdom inviterer dig til Scenen er din. Her vil du kunne vise alle dit talent inden for sang, dans, komik og drama. Sammen med andre adopterede skal du/l lave et show, som fremføres for resten af deltagerne og 4 eksklusive dommere. Dommerne vil kommentere og vurdere hver enkelt optræden og til sidst kåre en vinder. Man vil blive opdelt i mindre grupper, hvor I kan inspirere og hjælpe hinanden. Vi ses til Scenen er din!

Sang:

Hvorfor nøjes med "badeværelsessang", når du kunne stå badet i farvet lys og give den hele armen? Hip hop, rock eller pop. Hvad har du lyst til?

Dans:

Er du måske den nye Justin Timberlake eller Michael Jackson? Hvis du kan lide at danse, så kridt skoene og vis os din egen freestyle.

Underholdning:

Kom og underhold os med dit hjemmebyggede trylleshow, stand-up eller noget helt tredje, som du selv finder på! Bare det er sjovt!!!

Drama:

Er drama din stærke side, kan du vise dig frem som Hamlet, eller hvad du har lyst til at opføre. Kostumer m.m. kan lånes i Grej-Banken.

Caféen

Caféen vil være samlingssted for alle deltagere. I Caféen kan man også forsyne sig med snacks. Har man lyst til lidt sødt eller bare at hænge ud, så er det i caféen, det sker. I caféen vil et hav af musikere og andre kunstnere befinde sig, hvis man skal bruge hjælp til sit show.

Grej-Banken

Kort fortalt – gear til alt! Det, vi ikke har, skaffer vi. Skal du bruge et instrument, kostumer eller andet udstyr, kan det hentes i Grej-Banken. Kort fortalt – gear til alt!

ADOPTION & SAMFUND - UNGDOM 2009 SCENEN ER DIN

Kender du nogen?

Kender du andre adopterede? Hvorfor så tage afsted alene?
Giv invitationen videre til dem, du kender. Jo flere, jo sjovere.

Praktisk:

Aldersgruppe 14-25 år.

Stedet: Nordagerskolen i Ringe.

Dato: Ankomst den 6. marts mellem kl. 18-20 – hjemrejse søndag den 8. marts kl. 14.

Pris:

Er du eller dine forældre medlemmer af Adoption & Samfund, koster det 200 kr.

Prisen for ikke-medlemmer af Adoption & Samfund: 300 kr.

Mere info og program modtager alle deltagere på mail.

Tilmelding:

Tilmelding sker til Jeppe Valentin.
Send en email til formand@ungadopteret.dk.
Skriv: Navn, adresse, email og telefonnummer
eller ring på 21 70 84 20.

Tilmeldingen er bindende.

Ses vi?

Vi håber at se dig til Scenen Er Din 09.
Årets første arrangement i Adoption & Samfund - ungdom.

Hilsen

Scenen Er Din Staben.

Linnea fra Yujiang

– En bog om at blive far

Petter Lidbeck:
”Linnea fra Yujiang
– En bog om at blive far”
Abrakadabra Forlag
ISBN 87-91918-17-0

Af Annette Smedegaard Christiansen

”Linnea fra Yujiang – en bog om at blive far” er en lille bog om et stort emne. I fem kapitler ledes læseren gennem en personlig beretning om barnløshed, behandlingsforsøg og beslutningen om adoption. Vi tages med på den efterfølgende rejse til Kina, følger hjemkomsten og det nye liv som familie. En kort prolog og et efterskrift fungerer som to statusbeskrivelser: før og efter. For bogen er også en udviklingsrejse fra barnløs til far.

Indledningsvis hører vi om barnløshed og fertilitetsbehandling. Dernæst følger adoptionsprocessen. Forholdet til de professionelle er anstrengt, måske på grund af det grænseoverskridende i, at barnløsheden også bliver et samfundsanliggende. Under IVF-behandlingen oplever forfatteren således at blive reduceret til et forskningsobjekt, og i adoptionsprocessen udstilles systemet, idet han antyder, at godkendelsen til adoption er et maskespil. Der gives de svar, som systemet ønsker.

Forfatteren bliver som adoptionsansøger medlem af et nyt fællesskab i form af en studiekreds, som han hellere vil være foruden, da han gerne vil slippe for at ”ælte den evige barnløshed igennem igen og igen”. Det er til gengæld dette møde med de andre deltagere, der får ham til at indse det egentlige motiv til overhovedet at ville have børn, nemlig at ville være en del af vennernes fællesskab, venner der alle får børn og danner familie.

I det hele taget spejler han sig meget i vennerne og deres liv, således

fremhæves et barnløst par, der er med i Dyrenes Venner, som et skrækkempele på et liv, han ikke ønsker at få, da det for ham fremstår som både sørgeligt og smitsomt.

I forbindelse med valg af afgangsfag fremkommer forfatteren med en noget uskøn argumentation: hans kone vil ikke have et sort barn, og han selv vil ikke have en mestiz, da de er ”lige så grimme som aboriginer”. Racer, der i hans øjne ”ser værre ud end gustne, blegfede europæere”. De vælger Kina. Også hér spøger vennernes præferencer i kulissen: ”Kina er perfekt”, siger de alle.

Vi følger forfatteren gennem formidlingsfasen og frem til barn i forslag. Vi hører om rejseforberedelserne. Som journalist får han visumproblemer, som løses i 11. time, og familien er endelig klar til afrejse.

Det går op for forfatteren, at de formidlende organisationer ikke kun er drevet af idealisme. Således forarges han over, at adoptionsbureauet har moderne mikrobølgeovne på væggen, og at en ansat betegner sit arbejde som ”verdens sjoveste”.

Det er nu, han og hans kone bliver optaget i den store adoptantfamilie; hos en vidt fremmed familie ser de ”Kinabåndet”, som datteren kalder det. Et meget personligt bånd og en stor tillidserklæring fra familiens side, som dog efterfølges af en manglende forståelse for, at familien ønsker at adoptere endnu et barn. ”Jeg bliver ikke mere far af at få et barn til”, skriver han og tilføjer, at ”mere ville være formasteligt”, uden at han dog uddyber dette.

Den nye virkelighed, der begynder at melde sig, giver forfatteren angstanfald og mareridt. Han overvejer forholdet mellem arv og miljø og er lettet over, ikke at skulle opleve en gravid, hormonpåvirket kone. ”Det er det, der kommer ud af elendigheden, der er interessant”, siger han.

Nu handler alt om Kina, på den ene eller den anden måde.

Endelig, en onsdag, kommer der barn i forslag, og forfatteren konstaterer, at han er blevet far, infertiliteten til trods. Et check i kalenderen afslører, at Yu Jinji er født, den dag forfatteren tog sin båd op. Farvel til livet på havet, goddag til det landfaste liv.

Det lille pasfoto kaster forfatteren ud i et følelsesmæssigt kaos, hvor forfælskelse blander sig med tanker om barnets biologiske forældre, som han både føler taknemmelighed og skyld overfor. Skyldfølelsen gælder også barnet selv: ”Og hende er vi ved at bortføre hertil ...”, skriver han.

Flyet letter med kurs mod Kina og kineserne. Vi får en rammende beskrivelse af en adoptionsgrupperejse: sammenligne fotos i flyet, studere folk på gaden og spekulere på ligheder med ens barn, øve udtalen af barnets navn, have angst for forveksling af børnene. Kontrasten tegnes mellem det store, abstrakte forældreskab og den jordnære virkelighed, her i form af forfatterens svamp imellem tærne! Synet af tremmesengen på hotelværelset er endnu en påmindelse om det, der venter.

Oplevelsen af den dobbelte rolle som både adoptant og turist, hvor det første naturligt overskygger det sidste, er også kommet med.

Selve overdragelsen er udramatisk men følelsesladet. Linnea, i chok over mødet med de mange fremmede mennesker, er ”fuldkommen”, muggen lugt, lange negle, ørevoks og arp til trods, og bliver fremover igen og igen omtalt som ”lille pus” af den nybagte, stolte far.

Endelig skildres hjemrejsen, gysnet med familie, naboer og venner, det praktiske (sagsbehandler, sundhedsplejerske, folkeregister osv.) men også de ægteskabelige skærmydsler, der opstår i kølvandet på den store omvæltning.

Båden skiftes ud med et sommerhus, og forfatteren tænker på fortiden og fremtiden. På bundlinjen er

det det hele og mere til værd: "Linnea har allerede skænket os mere glæde, end vi troede var muligt. Vi skylder hende alt til gengæld."

Genren er en blanding af dagbog og journalistisk reportage. Sproget er derfor både fortællende og faktuel. Hele bogen er holdt i en frisk, humoristisk tone – forfatteren skriver også børnebøger, måske derfor - men humoren virker til tider malplaceret i forhold til sagens alvor.

I afsnittet om fertilitetsbehandling føler forfatteren sig tilsyneladende forpligtet til at oplyse om mange ligegyldige tekniske detaljer, hvori- mod han under rejsen til Kina forsøger at trænge ind bag facaden i samtaler med bl.a. børnehjemslederen Mr. Lee og guiden Marsha. Det virker sympatisk på denne læser at møde en adoptant, der interesserer sig for afgiverlandet på et andet plan end det rent praktiske eller turistmæssige, og her træder hans force som journalist frem.

Bogen giver løbende et indblik i adoptionsprocessen i Sverige. For danske læsere er dette irrelevant, men

kan dog have sin berettigelse ud fra den betragtning, at man efterlades med indtrykket af et langt og papirtungt forløb med mange instanser involveret, og det vil også danske læsere kunne nikke genkendende til. Komende adoptanter vil fornemme, at man kan være oppe imod et stort og nogle gange usmidigt system, hvor alt kan ske, og det gælder ikke kun i Sverige.

Hele vejen er der anlagt en personlig vinkel: Petter Lidbecks transformation fra barnløs til far. Det virker, som om bogen er blevet til undervejs i forløbet på grundlag af dagbogsnotater og løbende research. Vi er fri for bagklogskabens ulideligt klare røst; her er en mand, der fortæller, hvad han oplever og tænker, når han oplever og tænker det. På steder kunne en større refleksion dog være på sin plads; der gives hug til højre og venstre, til familie, venner og professionelle, og det er ikke alt, der efterfølgende trækkes tilbage.

Disse udfald efterlader denne læser med et diffust billede af målgruppen. Hvem er det, han skriver til? Evert

Taube-citatet på side tre, som er fra en tekst med titlen "Jeg har skrevet til min datter", er måske et hint. Men mange med interesse for adoption får han givetvis ikke i tale på grund af hans indstilling til etnicitet (jævnfør fravalget af sorte og mestizer).

Undertitlen "En bog om at blive far" er ifølge denne læser misvisende. Kun i korte glimt træder faderskabet isoleret set i forgrunden for alt det andet, forfatteren også vil fortælle. Undervejs i forløbet funderer han: "Tænk om man blev sådan en selvgod, lykkelig far, grænseløst beundrende og helt indelukket i sin egen lille verden – uden selvkritik, angst og tvivl". Denne beskrivelse er dækkende for den far, vi forlader ved bogens slutning, men kan man overhovedet udtale sig om sit faderskab på et tidspunkt, hvor det er mere forestillinger end erfaringer?

Det er en bog, der fortjener en opfølgning. Hvordan er det gået med faderskab, familieliv og – ikke mindst – Linnea? Jeg vil gerne høre mere. □

Tvillingerne Emma og Sofie på 2 år (født i Vietnam) er klar til den første dag i børnehaven.

Her finder du din lokalforening. Ikke alle har hjemmesider. Er du i tvivl om dit tilhørsforhold så se under adresser og links på www.adoption.dk

Lokalforeninger i Region Nordjylland
Nordjylland:

web: <http://nordjylland.adoption.dk>
mail: nordjylland@adoption.dk
Torben Fristrup, Wilhelm Jensensvej 1,
9500 Hobro. Telefon: 98 52 55 42.

Lokalforeninger i Region Midtjylland
Gudenåen

web: <http://gudenaen.adoption.dk>
mail: gudenaen@adoption.dk
Mona Østergård, Sanglærkevej 12, Mønsted,
8800 Viborg. Telefon: 86 64 61 72.

Vestjylland

web: <http://vestjylland.adoption.dk>
mail: vestjylland@adoption.dk
Helle Pedersen, Tyttebærvej 7, 6920 Videbæk.
Telefon: 97 17 31 01.

Østjylland:

mail: oestjylland@adoption.dk
Jeanette Lyk, Langballevej 14,
8320 Mårslet. Telefon: 86 29 76 63.

Lokalforeninger i Region Syddanmark
Sydvestjylland:

mail: sydvestjylland@adoption.dk
Kirsten Korning, Øster Skibelundvej 36, Askov,
6600 Vejen. Telefon: 22 39 30 92.

Sydøstjylland

mail: sydoestjylland@adoption.dk
Ulla Grau, Hydevadvej 28, 6270 Rødekro.
Telefon: 74 69 38 13.

Fyn:

web: <http://fyn.adoption.dk>
Mail: fyn@adoption.dk
Sanne Pedersen, Lundsbergvej 38,
5863 Ferritslev. Telefon: 65 97 22 97.

Lokalforeninger i Region Sjælland
Sydsjælland

mail: sydsjaelland@adoption.dk
Claus Holmstrøm, Sandageren 23,
4700 Næstved. Telefon: 55 73 37 70.

Midt- og Vestsjælland:

web: <http://midtogvestsjaelland.adoption.dk>
mail: midtogvestsjaelland@adoption.dk
Lene Borg, Tveje-Merløse 2B, 4300 Holbæk.
Telefon: 59 43 92 01.

Lokalforeninger i Region Hovedstaden
København:

web: <http://koebenhavn.adoption.dk>
mail: koebenhavn@adoption.dk
Kurt Nielsen, Dæmningen 55, 2500 Valby.
Telefon: 36 16 87 25.

Københavns Omegn:

web: <http://koebenhavnsomegn.adoption.dk>
mail: koebenhavnsomegn@adoption.dk
Birgitte Dünweber, Mindevej 32,
2870 Dyssegård. Telefon: 39 69 91 07.

Nordsjælland:

mail: nordsjaelland@adoption.dk
Sune Rasborg, Bentevej 3,
3060 Espergærde. Telefon: 49 13 57 55.

Bornholm:

mail: bornholm@adoption.dk
VAKANT

Nyt fra LF København For enden af regnbuen...

Så kom vi alle ind i et nyt år. Vi som lokalforening i vanlig stil med en stor og velbesøgt juletræsfest – billeder kan ses på vores hjemmeside. Jeg – efter 6 år som hende, der tog imod penge ved indgangen og øste gløgg op i boden – nu endelig som deltager med en forbløffet et-årig på skødet.

Det sidste vil jeg knytte nogle personlige kommentarer til. Jeg vil netop gøre det under "nyt fra København", fordi mit eget forløb er så integreret i denne forening, og det er på denne måde, jeg i mere end 6 år har kommunikeret med resten af foreningen – jer!

Jeg nåede det lige. Nåede at få barn, inden min godkendelse skulle gøres helt om, og min alder nu ville komme i spil. Nåede at komme på Kina-listen, inden de lukkede for eneadoptanter. Nåede at komme af den igen og på specialneeds-listen og få barn fra Etiopien, inden de også lukkede for eneadoptanter. Jeg ved oprigtigt talt ikke, om jeg havde holdt ved, hvis ikke jeg havde haft "mine skiftende bestyrelser" i Adoption & Samfund som sparringspartner. Der var altid en eller anden, der også havde siddet fast på en venteliste, nogle hvor specialneeds gik godt, og som man kunne lade sig inspirere af. Kontakt med en masse dejlige unger, så jeg kunne holdes fast på, hvad der var endemålet.

Knap nok landet fra Etiopien er det første, som jeg får brug for, ud over en turbo viden om skemad og søvnrytmer, min forening. Som medlem af "Sygeforsikringen Danmark" ville jeg automatisk indmelde mit barn. Det kunne jeg bare ikke, fordi han var adoptivbarn og ikke kunne stille med en "ren helbredserklæring", et krav som ikke stilles til biologiske børn. Men min forening var allerede i gang, og vores formand havde skrevet til Danmark. Jeg skrev herefter til dem som partsindlæg og fik svar samme dag fra Danmarks formand. Procedurene var ændret, og mit barn kunne optages uden videre. Det var ikke sket, hvis ikke vi var en stor landsdækkende forening.

Adoption & Samfund favner bredt, der er stor forskel på, om man er et par i parcelhus, eneadoptant på 5. sal i København eller nu også homoseksuelt par. Forskellene ligger primært i de muligheder, man reelt har for at blive familie og ikke i så meget andet, som jeg ser det. Jeg håber derfor, at der ikke er grænser for, hvor meget regnbuefamilie man kan være som adoptant og som medlem af denne forening? For sammen er vi mange og stærke.

Og nu til det sjove – vi lægger ud med et øl- og networking arrangement den 17. februar, og det koster 200 kr., fordi der er nogle virkelig gode og dyre øl på programmet.

Temaaften om adoptivbarnets møde med daginstitutionen afholdes den 21. april. Indlæg ved May-Britt Skjold – psykolog med speciale i adoptionsproblematikker, Helle Rasmussen – ledende sundhedsplejerske i København og Benedikte Søndergaard-Møller – leder af integreret institution og selv adoptivmor.

Søndag den 31. maj – sommerudflugt med bådture og picnic i Frederiksberg Have. For mere info om alle arrangementer, se gerne vores lokalforenings-hjemmeside, og nu hvor du er derinde, tilmeld dig en gang for alle vores opdateringsservice. Stor tak til jer 28 (ud af over 400), der allerede har gjort det – kom nu I andre! Adressen er: <http://koebenhavn.adoption.dk>.

På foreningens og egne vegne, Birgitte Larsen.

For enden af regnbuen - Robel 1 år, født i Etiopien.

Invitation til Landsmøde

i Adoption & Samfund den 28.- 29. marts 2009

på Hotel Hedegaarden, Vald. Poulsensvej 4, 7100 Vejle

Kom til en spændende weekend, hvor vi om lørdagen har fokus på formidlings-situationen, Adoption & Samfunds fremtidige arbejdsområder samt PAS-rådgivningen, både den der ligger i Statsforvaltningen, og den der ligger i Adoption & Samfunds regi. Om søndagen er temaet: "En teenager i huset" v/cand. psych. aut. Susanne Høeg.

Erfaringer viser, at adoptivforældre efterlyser konkret og praktisk rådgivning og information til de problemer, der kan have basis i adoptionen samt i forhold til de udfordringer, adoptivfamilien står med og som forudsætter særlig viden og forståelse af adoption som en livsproces.

Denne temadag vil have særligt fokus på det at have en teenager i huset. Hvilke normale udfordringer står vi alle i familien overfor? Hvorledes sikrer vi, at alle i adoptivfamilien klarer denne overgangsperiode bedst muligt med styrke og livsglæde som følge?

Lørdag den 28. marts 2009:

10.00-11.00: Ankomst og morgenmad.

11.00: Velkomst.

DanAdopt, AC Børnehjælp samt A&S: "Hvad kan vi samarbejde om?" Opsamling & oplæg til frokostsnak.

12.30-13.30: Frokost med snak. Gruppedebat om opgaverne i A&S. PAS-rådgivning i Statsforvaltningen og i A&S.

Hvor henvender man sig, hvis man har behov for hjælp og støtte til sit barn?

Gruppearbejde samt præsentation af gruppernes konklusioner m.v.

17.30-19.00: Fritid til afslapning, frisk luft m.v.

19.00 Middag, underholdning og networking.

Søndag den 29. marts 2009:

Fra kl. 8.00: Morgenmad og check ud af værelserne.

09.00: En teenager i huset v/Susanne Høeg.

12.30: A&S Ungdom fortæller om deres arbejde.

13.00: Frokost og tak for denne gang.

Da der er begrænset antal pladser, sker tilmeldingen efter først-til-mølle-princippet, og der er ikke mulighed for at have børn med til Landsmødet.

Bindende tilmelding senest 5/3 2009 til Lene Borg på e-mail:

Lene.Borg.TV2B@hotmail.com.

Husk at oplyse navn, adresse, tlf. nr., medlemsnr. (står bag på bladet), og om du ønsker overnatning.

Se hele programmet på vores hjemmeside. Det er gratis at deltage i weekenden. Landsmødet er naturligvis kun for medlemmer af Adoption & Samfund.

ANNONCE:

ADOPTIONS- ELLER BESØGSREJSE

Vi samarbejder med de førende luftfartsselskaber for at give Dem individuel betjening - uanset rejsemål og tidspunkt.

Kontakt en ekspert på dette område, som kender de specielle behov, der er i forbindelse med adoptionsrejser.

I visse tilfælde kan vi yde 5% rabat på flybilletterne.

Specialprogram for besøgsrejser til Korea

Indhent altid et uforpligtende tilbud hos:

senior rejser

ET SELSKAB I PROFIL REJSE GRUPPEN

Søtorvet 5 · 1371 København K

Tlf. 33 93 88 00 · Fax 33 93 88 90 · E-mail: sr@senior-rejser.dk

Landegrupper

Bolivia

www.landegruppe-bolivia.dk
Anette Buch-Illing - buch-illing@privat.dk
Benny Nielsen - egeskellet24@mail.dk
Katinka Hoydal - hoylysdal@mail.dk

Brasilien

Kirsten Friis Rasmussen og
Hubert Pournow - tlf. 46 19 30 60

Bulgarien

Bo Persson - fam.persson@gmail.com

Colombia - Fanas venner:

Torben Sørensen - tlf. 86 14 57 08

Danmark

Fam. Behmer - tlf. 64 82 62 20

Ecuador

Jens Reiermann, Englystvej 46,
3600 Frederikssund,
tlf. 31 64 11 13, jens@reiermann.dk
www.ecuadorklubben.dk

Etiopien:

Jens L. Tranholm Damkjær
tlf. 86 29 20 28, jensld@mail.dk
www.etiopien-foreningen.dk

Guatemala

Anni Bech Nielsen - tlf. 47 52 77 76

Hviderusland

Peder Marlo, Asgård 92, 9700 Brønderslev,
tlf. 98 80 04 18

Indien

Svend Erik Holm - tlf. 64 47 38 35
sve@holm.mail.dk,
www.123hjemmeside.dk/indiengruppen

Kaliningrad/Moskva

Helle Pedersen - tlf. 97 17 31 01

Kina

Michael Johansen, Tandervej 45, 8320 Maarslet,
tlf. 86 78 27 22, kontakt@kinaforeningen.dk
www.kinaforeningen.dk

Nepal

Hanne og Hans Doktor, tlf. 75 65 48 36,
hanne.veis@adr.dk

Peru

Bjørn Rude Voldborg, Æblehaven 1,
3400 Hillerød, tlf. 48 25 05 95
bgv@pharmexa.com

Rumænien:

Hanne Trøstrup, tlf. 74 82 07 81
romania@adoption.dk
www.rumania.adoption.dk

Sydafrika:

Ida Fraas Thomsen, Højstrupvej 132,
2700 Brønshøj, tlf. 22 51 26 21
landegrupesydafrika@gmail.com
www.landegrupesydafrika.dk

Thailand

Ebbe Møller - tlf. 45 79 24 46/40 64 55 84
ebbemoeller@yahoo.dk

Tjekkiet

Anette Rosenberg Clausen - tlf. 74 62 06 18
www.tjekkiet@adoption.dk

Vietnam

Peter Skjøt, Vigerslevstræde 12, 2500 Valby
tlf. 36 30 05 28
formand@vietnamadoption.dk
www.vietnamadoption.dk

Interessegrupper

Bal Vikas Venner, Indien
Annette Havemann Linnet - tlf. 49 19 09 13
Hanne Juhl Holm - tlf. 26 36 27 23
www.balvikas.dk, info@balvikas.dk

Colombia - Fanas venner:

Torben Sørensen - tlf. 86 41 57 08
bestyrelsen@fana.dk, www.fana.dk

Ene-Adoptanter

Lene Rohde - tlf. 38 81 10 70
Linda Berkowitz - tlf. 39 18 04 12

Børnehjemmet Palna, Indien
Mette Thomsen - tlf. 38 28 50 25

**Adoption & Samfund,
LF Vestjylland og Gudenaen
inviterer til foredrag med**

Lene Kamm

**Mandag den 23.2.2009 kl. 19.30
på Viborg Sygehus, mødelokale 22
(indgang fra hovedindgangen og til højre).**

Pris 75 kr. inkl. kaffe og brød.

Lene Kamm har i mange år beskæftiget sig med adoptivfamilier – blandt andet gennem forskning og i sit daglige arbejde med klienter. Lene Kamm vil dele ud af sine erfaringer i arbejdet med børn og forældre, og de forskellige situationer, vi som forældre skal kunne håndtere for derigennem at kunne ruste vores børn til at begå sig i det danske samfund.

Endvidere vil Lene Kamm komme ind på emner om børn, der intet selvværd har, børn med identitetsproblemer i forhold til sig selv, til venner, til familie... Lene Kamm vil være kendt af mange fra de adoptionsforberedende kurser.

Der vil blive lejlighed til spørgsmål og debat.

Tilmelding til Mona Østergaard,
gudenaen@adoption.dk, senest 12.2.2009.

Adoption & Samfund, Vestjylland og Gudenaen
<http://vestjylland.adoption.dk/>
<http://adoption.mono.net/>

**Adoption & Samfund
lokalafdeling Fyn afholder**

Foredragseftermiddag med Tove Mejdahl

Adoptivbarnets forladthedstraume – hvilket aftryk sætter det, og hvordan kan det behandles?

**Lørdag den 25. april 2009 kl. 13.00 – 16.30
på Tietgenskolen, Nørrehus, Eilskovsgade 3,
Indgang D, 5000 Odense C**

Alle adoptivforældre ved, at det er et traume i barnets liv at miste sit udgangspunkt i livet og efterfølgende at opbygge tilknytning til en ny familie og et nyt miljø. Derfor er det også vigtigt at forstå, hvordan traumer påvirker hele nervesystemet og "oplages" i kroppen. Den viden hjælper os nemlig både til bedre at forstå barnets adfærdsmønstre og til at støtte helbredelsen af traumerne.

Dette foredrag giver en grundlæggende indføring i, hvordan traumer i de første leveår påvirker barnets udvikling kropsligt, følelsesmæssigt og socialt – og hvordan man bedst tackler den store udfordring, det er at etablere en god tilknytning og en tryk base på baggrund af et forladthedstraume.

Tilmelding: Ulla Gehlert, usgehlert@yahoo.dk
eller tlf. 24 46 66 90, senest fredag den 17. april.

Prisen for deltagelse er 100 kr., og beløbet skal indbetales på konto 3600 3600141899 (husk navn i tekstfeltet ved tilmeldingen).

ANNONCE:

PÆDAGOGISK KINESIOLOGI

RÅDGIVNING - BEHANDLING - FOREDRAG - KURSER

UDDANNELSE TIL KINESIOLOG - KURSER I HJÆLP TIL SELVHJÆLP

Pædagoger, speciallærere og DK-kinesiologer

Sjælland: Lisbeth Jensen, Gentofte, tlf. 28 93 92 21.
Mette Pedersen, Brøndby tlf. 36 35 12 05.

Fyn: Birgit Nielsen, Ringe, tlf. 62 62 30 62.

Jylland: Kisser Bjerregård, Thisted, tlf. 97 93 74 14.

Medlemmer af Danske Kinesiologer. www.kinesiologi.dk.

Billeder til bladet

Vi vil meget gerne have billeder af jeres børn til at bringe i vores blad.

Send venligst max. 3 billeder ad gangen. Husk at oplyse navn, land, alder, adresse, motiv o.l. Billederne må meget gerne være i høj opløsning.

Bladet (inkl. billederne) lægges altid efterfølgende på Adoption & Samfunds hjemmeside. Billederne vil herudover kunne anvendes i foreningens foldere og øvrige publikationer.

Billederne skal sendes til:
bladet@adoption.dk

Venlig hilsen Redaktionen

Adoption & Samfund,
LF København afholder

Temaaften: "Adoptivbarnets møde med daginstitutionen"

Orloven er ved at være forbi, og forude venter den travle hverdag med arbejde og...pasning. En stor omvæltning for alle børn og forældre, men ikke mindst for adoptivfamilier, hvor en række særlige betingelser gør sig gældende.

Men hvordan skal man gribe det an? Hvordan vil barnet reagere? Hvorfor? Er der hjælp at hente? Hvor? Hvad med indkøringen? Hvad kan man forlange af institutionen? Og hvad nu hvis det bare går helt skævt?

Kom til vores temaaften, hvor vi vil forsøge at finde svar på ovenstående spørgsmål og mange flere.

I løbet af aftenen vil der være tre spændende indlæg fra:

May-Britt Skjold. Psykolog med speciale i adoptionsproblematikker. (www.centerforadoption.dk).

Helle Rasmussen. Ledende sundhedsplejerske i Københavns Kommune.

Benedikte Søndergaard-Møller. Leder af integreret institution og selv (adoptiv)mor til to børn.

Derudover vil der være sat tid af til spørgsmål og debat.

Målgruppen er først og fremmest adoptivforældre, men pædagoger og andre fagpersoner er også meget velkomne.

Entré 40 kr. betales ved indgangen.

Arrangementet finder sted **tirsdag den 21. april kl. 18,30** og afholdes i Vanløse Kulturhus (festsalen), Frode Jakobsens Plads 4 (lige ved Metro og S-tog).

Tilmelding til Mie Olesen på mail:
post@moellerolesen.dk.

Vel mødt til en spændende og lærerig aften.

Adoption & Samfund,
LF Københavns Omegn afholder

Under tag med en teenager

25. februar kl. 19.00 til ca. 21.30, Hovedbiblioteket, Ahlmanns Allé 6, Hellerup

Pludselig er den der – puberteten. I mange hjem med gråd og tænders gnislen, fronterne trækkes skarpt op, og man oplever sig selv sige og gøre ting, som man aldrig havde drømt om. Det lille englebarn forandrer sig til et monster, og forældrene ser magtesløse til eller tager kampen op, med sikkert nederlag som udgang. Sådan ser billedet ud i mange familier, men NEJ, det er ikke en naturlov! Det kan gøres anderledes, og det skal gøres anderledes, hvis vi vil hjælpe vores unge mennesker på vej ud i livet.

Dette foredrag byder på:

- En beskrivelse af familien som læreplads for børn og voksne.
- En forklaring på pubertetens væsen.
- En diskussion af mulige særlige vilkår for adoptivfamilien.
- Samt gode råd til at gennemleve teenageårene.

"En teenager skal have maksimal modstand og maksimal kærlighed!" Vibeke Dalum

Familierapeut Vibeke Dalum er uddannet familierapeut på Kempler-instituttet, som arbejder med såkaldt oplevelsesorienteret familierapi. Vibeke arbejder desuden med børnesorggrupper for Kræftens Bekæmpelse og er gruppeleder ved den internationale undervisnings- og rådgivningsorganisation, 'family-lab', som er baseret på den danske familierapeut og forfatter Jesper Juuls erfaringer og teorier omkring relationerne i familier, og som henvender sig til forældre, der ønsker at få fastere grund under fødderne i rollen som forældre og partnere.

Tilmelding kan ske ved indbetaling af 50 kr. pr. pers. på reg. 2123 konto nr. 8135619095 (opgiv tlf. nr. på tilmelding). Tilmeldingen er bindende, og beløbet returneres derfor ikke ved afbud.

Temanummer om adoption af større børn

Redaktionen planlægger et temanummer om adoption af større børn til juni 2009. Har du noget at bidrage med, hører vi meget gerne fra dig. Du må gerne være anonym, men dit navn skal være redaktionen bekendt.

Skriv til A&S redaktionen på bladet@adoption.dk eller Bringekrogen 24, Jonstrup, 3500 Værløse.

Agnes 1 år, født i Vietnam.

Adoption & Samfund,
LF Københavns Omegn afholder

Film & foredrag: "Et fundament i forandring" (sporløs2)

30. april kl. 19.00-21.30, Hovedbibliote-
ket, Ahlmanns Allé 6, 2900 Hellerup

Kom til et spændende arrangement, hvor vi har be-
søg af Shital Andersen, der har lavet filmen "Et fun-
dament i forandring".

Filmen handler om, hvad der kan ske, når adopte-
rede søger deres biologiske ophav. Den starter der,
hvor DR's "Sporløs" ender, og handler om de op-
og nedture, der kan følge efter det lykkelige øje-
blik, hvor den adopterede genforenes med sin bio-
logiske familie. I filmen medvirker tre adopterede
samt Familiestyrelsens konsulent i adoptionssager,
psykolog Lene Kamm.

Shital vil fortælle om baggrunden for filmen, pro-
cessen med at lave den, og så skal vi selvfølgelig også
se selve filmen.

Tilmelding kan ske ved indbetaling af 50 kr. pr. pers.
på reg. 2123 konto nr. 8135619095 (opgiv tlf. nr. på
tilmelding). Tilmeldingen er bindende, og beløbet
returneres derfor ikke ved afbud.

Adoption & Samfund,
LF Københavns Omegn afholder
Fyraftensmøde for pædagoger og
andre fagfolk

Cand. psyk. Susan Hart Mulighedernes Vindue

21. april kl. 17.00-20.00, Hovedbibliote-
ket, Ahlmanns Allé 6, 2900 Hellerup

Om hvordan tidlige følelsesmæssige skader kan sæt-
te sig som varige spor i personligheden hos adop-
tivbørn, og hvordan I som fagfolk kan tackle disse
problemstillinger.

Susan Hart vil fortælle om, hvordan børn udvikler
deres følelsesliv og personlighed i samspillet med
forældrene, og hvad man skal være særligt opmærk-
som på i arbejdet med adoptivbørn. Der vil være mu-
lighed for at stille spørgsmål til jeres egen praksis.

Pris 175 kr. Tilmelding senest den 10. april til
koebenhavnsomegn@adoption.dk.

Opgiv ean-nummer ved tilmelding.
Der vil blive serveret en sandwich i pausen.

Tilmeldingen er bindende, og beløbet returneres
derfor ikke ved afbud.

Adoption & Samfund,
LF Sydsjælland afholder

Kunsten at tale til andre, så de bevarer lysten til at høre efter

En aften i selskab med Lola Jensen,
socialpædagog og familievejleder

- At sælge de varme kartofler/den svære samtale.
- Egen personlig fremtoning i rollen som formidler.
- Kommunikation, tillid, åbenhed.
- Roller/rollefordeling – systemer og deres virkemidler.
- Hvilke emner sker der oftest sammenstød omkring, og hvad er grunden?
- Hvordan tackles eventuel vrede hos den lyttende part?
- Hvis ikke lytteren tager imod, hvordan kommer man så videre?
- Ansvar – hvor ligger det?

Tid: Torsdag den 30. april 2009 fra kl. 18:00 – 20:00

Sted: Digtervejsskolen, Karrebækvej 70, 4700 Næstved

Pris: 75 kr. Lokalforeningen serverer en sandwich og kaffe/te undervejs. Der
vil være mulighed for at købe øl/vand.

Tilmelding: Inden 15. april 2009 på sydsjaelland@adoption.dk og ved indbe-
taling til foreningens konto: reg.nr. 1551 kontonr. 6140461235 med angivelse
af navn + antal deltagere.

Yderligere oplysninger: Pia Thomsen, tlf. 55775571 eller 31720102,
Susanne Djarnis, tlf. 24819686 eller 56712667.

ANNONCE:

Adoption og tilknytning – fordybelseskursus

for adoptanter i ventetiden
den 28.3.09 kl. 10-18 i Korsør.

Bedsteforældrekursus for bedsteforældre og andre nære relationer

den 29.3.09 kl. 10-18 i Korsør.

For begge kurser, se nærmere:

www.karenfabricius.dk

Familierapeut Michel Gorju, tlf. 30 24 47 64.

Psykoteraapeut MPF, Karen Fabricius Hansen,
tlf. 26 28 42 13.

Anna som bager. Anna er 3 år og født
i Kina.

Rådgivningsguide

Adoption & Samfund tilbyder rådgivning i alle faser af en adoption. Rådgiverne er enten faglige rådgivere med en specifik relevant uddannelse og særlig viden om adoption eller adopterede og adoptanter, som gerne lægger øre til din historie og kan komme med råd baseret på deres personlige erfaringer og foreningens viden i øvrigt.

Rådgiverne arbejder på frivillig basis. De har tavshedspligt. De fleste rådgivere besvarer rådgivningsopkald i deres hjem. Bemærk faglige- og særlige rådgivere har lukket i juli. Sagsrådgiverne kan kontaktes hele sommeren. Generelt vil det være mest belejligt, hvis I ringer efter kl. 20.

Sagsrådgivere:

Sagsrådgiverne svarer på generelle spørgsmål om adoption og rådgiver i alle faser af adoptionsproceduren fra de første overvejelser om adoption til adoptionsbevillingen er givet. Simple spørgsmål kan fremsendes på mail til adressen: raadgivning@adoption.dk

For egentlig rådgivning i adoptionsager er det bedre at henvende sig telefonisk til en af rådgiverne nedenfor, især hvis det drejer sig om lidt mere komplicerede sager, f.eks.:

- Sager, hvor ansøgerne fornemmer risiko for helt eller delvist afslag på godkendelse.
- Anke- og klagesager.
- Problemer i matchningssager.
- Problemer i forhold til de formidlende organisationer.

Claus Stenmose	59 44 14 32
Mie Olesen	36 45 02 08
Annikke Kjær Hansen	35 82 35 43
Bente Romanoff	33 22 88 68
Josie Køhlert	43 64 70 10
Katrine Nordland	32 57 66 86

Faglige rådgivere:

Rådgiverne er fagfolk, der frivilligt rådgiver inden for deres professionelle fagområde.

Læge:

Besvarer spørgsmål, der vedrører helbreds- og handicapforhold hos såvel adoptionsansøgere som barn i forslag og adopterede.

Jesper Mørk-Hansen,	62 25 12 63
modtager helst e-mails:	
m.h.gudme@dadlnet.dk	
Tyge Fogh	44 34 16 09

Sundhedsplejerske:

Rådgiver om den gensidige tilknytningsproces mellem barn og forældre, almindelige reaktionsmønstre hos barnet fx i forbindelse med søvn, måltider og andre dagligdags ting som pusling og bad. Hvordan kan man som forældre hjælpe sit barn bedst muligt gennem skiftet fra børnehjem/plejefamilie til adoptivfamilie.

Gitte Korsholm Jørgensen	74 83 22 57
--------------------------	-------------

Pædagogisk konsulent:

Rådgivning i forbindelse med institutionsstart, indskoling og vanskeligheder i institutioner/skoler.

Gitte Stæhr Larsen	48 24 51 55
	40 57 48 26

Speciallærer:

Rådgiver hvis der er behov for eller overvejelser om en særlig undervisningsindsats i skolen, særligt i forbindelse med omsorgs- svigtede børn.

Sanne Flittner-Nielsen	75 91 50 65
------------------------	-------------

Talepædagog og speciallærer:

Rådgiver om tale- og sprogvanskeligheder før eller efter barnets ankomst. Sparrer evt. med den lokale talepædagog.

Irene Bjerregaard	27 12 93 07
-------------------	-------------

Psykolog:

Rådgiver unge og voksne adopterede og adoptivfamilier. Herudover kan psykologen medvirke til at videreformidle eventuelle behov for længerevarende indsats til relevante behandlere og/eller instanser.

Birgit Cederholm	44 44 33 82
------------------	-------------

Socialrådgiver:

Tilbyder råd og vejledning om det at samarbejde med sociale myndigheder, dvs. at finde vej i systemerne, rådgivning om lov og ret, herunder at forstå bevillinger og afslag. Rådgiveren kan ikke afgøre eller omstøde kommunens afgørelse, men bistå med vejledning om muligheder for at anke en afgørelse.

Lise Rytter Krogh	51 22 07 68
-------------------	-------------

Forælderådgivere:

Rådgiverne er medlemmer med særlig interesse i et bestemt emne inden for adoptionsområdet.

Adoption af danske børn:

Rådgivning om anonym adoption af danske børn. Rådgivningen vejleder ikke i forbindelse med familie- eller stedbarns adoption.

Fam. Behmer	64 82 62 20
-------------	-------------

Adoption af større børn:

Rådgivningssamtaler samt mulighed for kontakt til andre familier, der har modtaget større børn, som tilbyder telefonisk støtte og hjælp omkring de problemer, der kan være forbundet hermed.

Anne Marie Poulsen	33 14 14 56
E-mail: ulfi@get2net.dk	

Adoptionslinjen:

Voksne adopterede tilbyder rådgivning omkring det at være adopteret.

Telefontid tirs. kl. 19.30-21.00	70 22 23 03
----------------------------------	-------------

Eneadoptanter:

Gruppen af EneAdoptanter, GEA, tilbyder eneansøgere rådgivning før, under og efter godkendelse samt efter hjemtagelse af barn. Endvidere har GEA faglige rådgivere, hvis udgangspunkt er eneadoption. GEA tilbyder desuden hjælp til opstart af samtalegrupper på et hvilket som helst tidspunkt i adoptionsprocessen.

Charlotte Posselt	20 67 14 94
E-mail: charlotte_posselt@yahoo.dk	
Linda Berkowitz	39 18 04 12

Tab af barn i forslag:

Rådgivning som hjælp og støtte til dem, der har mistet et barn, som de har haft i forslag og været godkendt til.

Janne Skov	66 13 63 02
------------	-------------

Adoption af præmature børn

Rådgivning om det at få et præmaturot barn i forslag eller at have et præmaturot barn.

Trine Boardman/ Klavs Frisdahl	46 37 07 08
-----------------------------------	-------------

Skoleproblemer:

Rådgivning i forbindelse med vanskeligheder knyttet til den adopteredes skolegang.

Bente Pedersen	62 62 20 51
----------------	-------------

ANNONCE:

Skal I rejse til Colombia?

Hansa Tours har været i turistbranchen i 10 år. Vores primære kunder er førstegangsbesøgende til Colombia, små grupper og adoptivfamilier fra Europa og USA.

Hansa tours

Vi gør vores yderste for at opfylde folks ønsker. Vi tilbyder derfor skræddersyet service bestående af transfers til/fra lufthavnen, kørsel til hvor I måtte ønske, en mangfoldighed af ture i og uden for Bogota, Cali, Cartagena osv. Du kan få mere information ved at sende en e-mail til erik@hansatours.com eller besøge vores hjemmeside www.hansatours.com.

Las Palmas Hotel

Las Palmas Hotel er et familievenligt hotel, som tilbyder adoptivfamilier enkel komfort og et venligt og imødekommende personale. For mere information, venligst kontakt os på www.laspalmasbogota.com eller send en e-mail til palamas@cablenet.co.

Adoptionskalender

Husk - du er altid velkommen til at deltage i et arrangement i andre lokalforeninger end din egen.

Dato	Tid og sted	Arrangement	Arrangør	Kontakt/tilmelding
17.02.09	kl. 18.30-20.30 Ravnsborggade 13, 2200 København N.	Øl og adoptionsnetworking LF København arrangerer en gourmet-ølsmagnings-aften hos Høkeren. En hyggelig aften i lokalt regi. OBS: kun plads til 25 personer i alt (først til mølle!) Pris: 200 kr. pr. person. Tilmelding nødvendig.	LF København	Kurt Nielsen: knieslen@yahoo.dk
23.02.09	kl. 19.30 Viborg Sygehus, mødelokale 22	Foredrag med Lene Kamm Om erfaringer fra arbejdet med børn og forældre og de forskellige situationer, vi som forældre skal kunne håndtere for at ruste vores børn til at begå sig i det danske samfund. Om børn uden selvværd og børn med identitetsproblemer. Spørgsmål og debat. Pris: 75 kr. inkl. kaffe og brød.	LF Vestjylland og Gudenaen	Mona Østergaard: gudenaen@adoption.dk
01.03.09	kl. 14.00 Hotel Viby Kro, Skolevej 1, 4130 Viby Sj	Fastelavnsfest/slå katten af tønden Se invitationen på: http://kal.adoption.dk/45.pdf .	LF Midt- og Vestsjælland	
06.-08.03.09	kl. 18.00-20.00	Adoption & Samfund - Ungdom: Invitation til "Scenen er din" Se invitationen på: http://ungadopteret.dk/Scenen.html .	Adoption & Samfund - Ungdom	Jeppe Valentin, tlf.: 21708420, formand@ungadopteret.dk
07.03.09	Sjælland	HB møde	HB	Lene Borg: Lene.Borg.TV2B@hotmail.com
28.03.09	kl. 10.00-18.00 Korsør	Fordybelseskursus: Adoption og tilknytning For adoptanter i ventetiden. For nærmere information se: www.karenfabricius.dk .		Michel Gorju, tlf.: 30244764, Karen Fabricius Hansen, tlf.: 26284213
29.03.09	kl. 10.00-18.00 Korsør	Bedsteforældrekursus For bedsteforældre og andre nære relationer. For nærmere information se: www.karenfabricius.dk .		Michel Gorju, tlf.: 30244764, Karen Fabricius Hansen, tlf.: 26284213
28-29.03.08		Landsmøde	HB	
18.04.09		HB møde	HB	
21.04.09	kl. 18.30 Vanløse Kulturhus	Temaaften om institutionsstart Læs mere på: http://moellerlesen.dk/Adoption%20og%20Samfund%20Kobenhavn/Hjemmesiden/arrangementer/Institutionsstart.html	LF København	Mie Olesen: post@moellerlesen.dk
25.04.09	kl. 13.00-16.30 TietgenSkolen, Nørrehus, Eilskovsgade 3, Indgang D, 5000 Odense C	Adoptivbarnets forladthedstraume – hvilket aftryk sætter det, og hvordan kan det behandles?	LF Fyn	Ulla Gehlert, tlf.: 24466690, usgehlert@yahoo.dk
30.04.09	kl. 18.00-20.00 Digtervejsskolen, Karrebæk 70, 4700 Næstved	Kunsten at tale til andre, så de bevarer lysten til at høre efter En aften i selskab med Lola Jensen, socialpædagog og familievejleder.	LF Sydsjælland	Pia Thomsen, tlf.: 55775571/31720102, Susanne Djarnis, tlf.: 24819686/56712667
31.05.09	Frederiksberg Have	Sommerudflugt	LF København	
05-11.07.09	Rønne Højskole, Skolevej 2, 8410 Rønne	Familieliv – adoption og trivsel Højskoleuge med fokus på trivsel i familien og med adoption som gennemgående tema. Se mere på www.rhe.dk/hojskole/familieliv .	Rønne Højskole	Irene Damkjær, tlf.: 86371955, itd@rhe.dk

Forkortelser: HB=Hovedbestyrelsen, LF=Lokalforening

Se flere detaljer om arrangementerne på <http://kal.adoption.dk>. Optagelse til kalenderen: kalender@adoption.dk